

**ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
РАЗВОЈНЕ АГЕНЦИЈЕ СРБИЈЕ
ЗА 2023. ГОДИНУ**

Београд, фебруар 2024. године

Садржај

Редни број	Назив	Страна
1.	Уводне одредбе	3
2.	Извештај о раду Сектора за стратешка улагања	4
3.	Извештај о раду Сектора за организоване индустријске зоне	7
4.	Извештај о раду Сектора за подршку МСП	8
5.	Извештај о раду Сектора за међународну сарадњу	24
6.	Извештај о раду Сектора за регионални развој и регионалну сарадњу	46
7.	Извештај о раду Сектора за планирање и анализу	55
8.	Извештај о раду Сектора за правну подршку	62
9.	Извештај о раду Сектора за заједничке послове	66

Уводне одредбе

Развојна агенција Србије (даље: Агенција) основана је Законом о улагањима („Сл. гласник РС”, бр. 89/2015 и 95/2018) ради обављања развојних, стручних и оперативних послова подстицања и реализације директних улагања, промоције и повећања извоза, развоја и унапређења конкурентности привредних субјеката, угледа и развоја Републике Србије у области привреде и регионалног развоја.

На оснивање и рад Агенције примењује се Закон о јавним агенцијама („Сл. гласник РС“, бр. 18/2005, 81/2005-испр. и 47/2018).

Законом о улагањима прописано је да Агенција обавља следеће послове:

- 1) сарађује са државним органима и организацијама и носиоцима јавних овлашћења, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе, ради обезбеђивања услова за примену овог закона и других прописа којима се уређују питања од значаја за унапређење привредног развоја и улагања;
 - 2) прати примену овог закона и предлаже одговарајуће мере;
 - 3) учествује у припреми програма и пројеката привредног и регионалног развоја;
 - 4) врши анализе и обезбеђује податке и информације за потребе унапређења политике привредног и регионалног развоја;
 - 5) врши акредитацију и координацију регионалних развојних агенција;
 - 6) обавља стручне и административно-оперативне послове у вези са пројектима привлачења директних инвестиција и улагања и прати њихову реализацију у складу са законом и прописима;
 - 7) спроводи програме и пројекте са циљем унапређења извозних активности привредних субјеката;
 - 8) спроводи програме и пројекте са циљем унапређења положаја, активности и конкурентности малих и средњих привредних субјеката и предузетника;
 - 9) предлаже, координира и спроводи активности стратешког маркетинга привредних потенцијала и угледа Републике Србије;
 - 10) пружа стручну и саветодавну подршку привредним друштвима и предузетницима;
 - 11) извршава и координира спровођење програма и пројеката привредног и регионалног развоја за подстицање директних инвестиција;
 - 12) обезбеђује услове за приступ и реализацију пројеката који се финансирају из међународне развојне помоћи;
 - 13) прати и анализира услове улагања и привредне услове на појединачним тржиштима и у појединачним секторима и даје предлоге за њихово унапређење;
 - 14) остварује сарадњу у области улагања и прикупља информације о стању улагања у другим државама;
 - 15) предлаже доделу подстицаја;
 - 16) обавља и друге послове, у складу са законом и Статутом Агенције.
- Послове из тачке 5) Агенција обавља као поверене послове.

Послови из делокруга Агенције обављају се у оквиру 8 организационих делова (сектора), и то:

- I. Сектор за стратешка улагања;
- II. Сектор за организоване индустријске зоне;
- III. Сектор за подршку МСП;
- IV. Сектор за међународну сарадњу;
- V. Сектор за регионални развој и регионалну сарадњу;
- VI. Сектор за планирање и анализу;

- VII. Сектор за правну подршку;
- VIII. Сектор за заједничке послове.

I Извештај о раду Сектора за стратешка улагања

Сагласно одредби члана 15. став 1. тачка 3) Закона о улагањима („Сл. гласник РС“, бр. 89/2015 и 95/2018) (у даљем тексту: Закон о улагањима), Агенција је одређена као један од субјеката подршке улагањима.

У току 2023. године Сектор за стратешка улагања (у даљем делу: Сектор) је био ангажован на следећим активностима: сарадња са државним органима и организацијама и носиоцима јавних овлашћења, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе ради обезбеђивања услова за примену Закона о улагањима и других прописа којима се уређују питања од значаја за унапређење привредног развоја и улагања; праћење примене Закона о улагањима и предлагање одговарајућих мера; обављање стручних и административно-оперативних послова у вези са пројектима привлачења директних инвестиција и улагања, као и праћење њихове реализације у складу са Законом о улагањима и другим позитивно правним прописима; давање стручне и саветодавне подршке привредним друштвима и предузетницима; предлагање доделе подстицаја, као и други послови дефинисани одредбом члана 36. став 1. Закона о улагањима и другим релевантним прописима.

У 2023. години Сектор је био подједнако ангажован у раду на новим, односно потенцијалним инвестиционим пројектима, као и на пројектима чија је реализација отпочела током 2022. године, а тренутно обавља рад на 89 потенцијалних инвестиционих пројеката који би требало да доведу до око 3,309 милијарди евра инвестиција и око 14.950 нових радних места.

Највећи број пројеката био је из области аутомобилске индустрије, чиме је настављена пракса из претходних година. Поред тога, тенденција повећане реализације постоји у сектору прехранбене индустрије, електронске индустрије, индустрије машина и опреме и индустрије грађевинских материјала.

Када је у питању земља порекла потенцијалне инвестиције, односно имајући у виду да потенцијалне инвестиције воде порекло из различитих земаља, важно је да постоји могућност комуникације на различитим језицима са свим улагачима. Анализа упита на којима се радило током 2023. године показује највећу заступљеност пројеката из Србије, а затим следе инвеститори из Кине, Немачке, Италије и САД.

У погледу начина имплементације, интересовање улагача се углавном односи на „greenfield“ и „brownfield“ пројекте.

Рад на Програму подршке за привлачење страних инвестиција у циљаним секторима у 2020. години

Програм подршке за привлачење страних инвестиција у циљаним секторима је креиран 2020. године са циљем одржања постојећег тренда привлачења страних директних улагања, уз истовремено подстицање домаћих инвестиција кроз успостављање сарадње домаћих добављача и мултинационалних компанија. Програм је настао као одговор на глобалне изазове настале услед пандемије вируса COVID 19, а који су условили појаву рецесије у многим земљама, потребу мултинационалних компанија (МНК) да смање своје трошкове и преиспитају сопствене развојне стратегије.

Рад Сектора одвија се и кроз следеће активности:

- Рад на упитима улагача

У поступку привлачења улагања и представљања инвестиционих могућности један од начина на који запослени у Сектору остварују контакт са улагачима јесте путем упита. Упити се могу разликовати по својој садржини, али и према индустрији на коју се односе. У табели је дат приказ упита на којима је Сектор радио у току 2023. године.

Сектор:	Број упита:	Процент:
Храна и пиће, пољопривреда	19	22.90%
Аутомобилска индустрија	13	15.70%
Машине и опрема	12	14.50%
Електротехника и електроника	6	8.40%
Грађевински материјали	6	7.20%
Заједничке услуге	4	4.80%
Текстил и одећа	4	4.80%
Металургија и обрада метала	3	3.60%
Индустрија амбалаже	3	3.60%
Фармацеутска индустрија	3	3.60%
Дрво и намештај	3	3.60%
Туризам	1	1.20%
Пословне услуге	1	1.20%
Хемијска индустрија	1	1.20%
Индустрија неметала	1	1.20%
Пластика и гума	1	1.20%
Укупно	81	

Табела 1 – Анализа упита из 2023. године према индустријама

Вредност улагања у оквиру упита добијених у 2023. години била је преко 5,165 милијарди евра (5.165.700.000 евра) и њихова реализација би довела до отварања 18.229 радних места.

Поред ових, из 2022. године пренето је укупно 85 активних упита улагача, чија је вредност улагања била преко 9,1 милијарди евра (9.160.898.876 евра) и број радних места 37.080.

С тим у вези Сектор је у току 2023. године радио укупно на 166 активна упита, потенцијалне вредности улагања преко 14,326 милијарди евра и потенцијала за отварање 55.309 нова радна места.

Приликом досадашњег рада, један број питања се издвојио као стандардни сет питања који је заједнички свим улагачима. Врста података који су били тражени у оквиру упита улагача могла би се класификовати на питања везана за:

- Опште податке о Србији;
- Генералне економске показатеље;
- Информације о присутним (страним) улагачима у Србији;
- Информације о конкретним индустријским секторима у Србији;
- Информације о царинској политици, могућностима слободне трговине и условима;
- Податке о пореском окружењу и политици;
- Податке о цени и доступности радне снаге, као и одредбе Закона о раду;

- Генералне информације о инфраструктури, транспорту и логистици у Србији;
- Информације о регулативи везаној за земљиште и изградњу;
- Информације о регистрацији и облицима привредних друштава, власништву над земљиштем и својинскоправним режимима;
- Информације о подстицајима за улагање;
- Податке о расположивим „brownfield“ и „greenfield“ локацијама;
- Информације о стању у различитим привредним секторима у Србији и могућим добављачима сировина и производа, као и многе друге специфичне информације.

Поред наведених, сваки улагач је имао посебан сет питања која су везана за његову област деловања, као и питања која могу бити од значаја управо за привлачење конкретне инвестиције у Републику Србију.

- Провера бонитета потенцијалног улагача је активност која је уведена у 2017. години, чији је циљ утврђивање инвестиционе способности потенцијалног улагача, како би се избегло улагање ресурса у рад са улагачима који не поседују финансијску способност за извршење представљеног инвестиционог пројекта.

- Избор локација У току 2023. године забележен је понован раст директних посета инвестиционих локација од стране страних улагача, који је био значајно умањен током периода пандемије вируса Covid-19.

- Припрема за имплементацију пројекта Током 2023. године саветници су пружали подршку улагачима око решавања питања која су настајала током имплементације, учествовали у организацији састанака и вршили истраживања у погледу оних елемената који су специфични за конкретни пројекат. Битно је напоменути да је број оваквих асистенција константно растао, пре свега због све веће комплексности инвестиционих пројеката, као и озбиљности улагача који су тежили да све евентуалне недоумице разреше пре него што отпочну фазу имплементације пројекта. У том смислу, подршка саветника у Агенцији се показала као изузетно значајна. Такође, у поређењу са 2022. годином, рад на припремама за имплементацију пројекта био је далеко интензивнији, будући да су улагачи имали доста времена да детаљно и активно раде на припреми својих пројеката.

- Иницијална фаза имплементације

- Фаза градње

- Финализација пројекта

- „Пост-инвестиционе активности“

Процент реализације инвестиционих упита представља однос између укупног броја инвестиционих пројеката и инвестиционих упита или потенцијалних инвестиционих пројеката. У тренутку израде овог извештаја постоји 89 потенцијалних пројеката који се налазе у фази истраживања Републике Србије као инвестиционе локације или у фази разматрања могућих начина реализације пројекта.

Известан број улагача у току испитивања могућности улагања наилазио је на одређена питања због којих је било потребно да застане са одлучивањем о реализацији инвестиције. Овакав застој је најчешће узрокован потребом добијања претходне сагласности од стране крајњег власника или акционара тог друштва, али се неретко дешава да одређене промене на светском

тржишту доведу и до промена пословних циљева те компаније. У таквим ситуацијама, улагачи по правилу застају са доношењем коначне одлуке о реализацији инвестиционог пројекта до кончаног решења настале ситуације. Такви пројекти се називају пројектима „on-hold“ (на чекању).

Учешће у раду комисија

Инвестициони саветници су учествовали и у раду више комисија које су основане ради имплементације разноврсних активности. Инвестициони саветници учествовали су у раду комисија, као на пример Комисије за давање предлога Влади за предходну сагласност за отуђење грађевинског земљишта у јавној својини по цени мањој од тржишне цене, или без накнаде.

Рад на бази инвестиционих локација

База инвестиционих локација је једно од главних оруђа за рад на упитима улагача. Како би се нашла локација која одговара инвестиционом упиту, потребно је имати што више могућих локација у понуди. Агенција је по завршетку 2023. године имала 1.299 различитих локација у својој бази, што је увећање у односу на претходну годину за 20 нових локација. Саветник за вођење базе локација је био у обавези да непрекидно ажурира подаке који су садржани у овој бази. У циљу ажурирања наведене базе, саветник задужен за вођење базе локација је организовао 12 посета различитим локацијама на територији целе земље, а све за потребе добијања потпуних и свеобухватних информација о различитим локацијама.

Припремање информационог пакета

У 2023. години у оквиру Сектора активно се радило и на припреми и редовном ажурирању информационог пакета. Информациони пакети садрже како макроекономске информације о Републици Србији, информације о спољнотрговинској размени и улагањима, општим подстицајима и условима за пословање у земљи, тако и информације о конкретној индустрији, подстицајима и предлозима за сарадњу прилагођене потребама и захтевима конкретних потенцијалних пословних партнера.

II Извештај о раду Сектора за организоване индустријске зоне

Организоване индустријске зоне представљају једну од основних полуга за стратешка улагања односно реализацију пројеката директних инвестиција кроз креирање просторно детерминисаног и инфраструктурно и супраструктурно опремљеног подручја намењеног за концентрацију и развој индустрије.

Сектор за организоване индустријске зоне формиран је Правилником о организацији и систематизацији послова у октобру 2021. године, а до тада су се послови из надлежности овог сектора обављали у оквиру Сектора за стратешка улагања. Сектор за организоване индустријске је током 2023. године функционисао у синергији и као саветодавна полука усклађена са активностима Сектора за стратешка улагања, а које су детаљно описане у оквиру овог извештаја у делу наведеног сектора.

III Извештај о раду Сектора за подршку МСП

Програми из 2016. и 2017. године чија се реализација наставила у 2023. години

1. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ПОЧЕТНИЦИМА ЗА ЗАПОЧИЊАЊЕ ПОСЛА - START UP У 2016. и 2017. ГОДИНИ

Програм подршке почетницима за започињање посла – Start up је реализовала Агенција у сарадњи са акредитованим регионалним развојним агенцијама у 2016. и 2017. години, а са циљем унапређења ефикасности и институционалне подршке пословању и развоју ММСП и предузетника. Током претходних година вршена је контрола испуњења уговорних обавеза корисника ових програма и са корисницима који нису испунили своје уговорне обавезе раскинути су уговори.

Против корисника са којима су уговори раскинути, а који нису добровољно вратили исплаћена средства, Агенција је у циљу заштите интереса буџетских средстава Републике Србије покренула одговарајуће судске поступке. С тим у вези, Агенција је закључила Уговору о заступању са Државним правобранилаштвом и покренула је поступак против 14 корисника из 2016. године и 20 корисника из 2017. године.

Током 2023. године донете су пресуде у корист Агенције по тужбама против пет корисника из 2016. године и против пет корисника из 2017. године (уз већ постојеће три пресуде у 2022. години), док је за остале кориснике поступак и даље у току.

Програми из 2020. године чија се реализација наставила у 2023. години

1. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ МСП ЗА УЛАЗАК У ЛАНЦЕ ДОБАВЉАЧА У 2020. ГОДИНИ

Укупан буџет Програма се током година мењао, у складу са одобреним и рефундираним средствима корисницима, као и у складу са годишњим финансијским плановима, њиховим изменама и допунама.

Први јавни позив у 2020. години

Вишегодишњи Програм подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача мултинационалних компанија има за циљ подршку привредним друштвима у производним делатностима да кроз унапређење својих пословних перформанси испуне услове да постану добављачи мултинационалних компанија.

Производни сектори који су били предмет подршке овог јавног позива су: аутомобилска индустрија - уређаји и компоненте за аутомобилску индустрију (пластика, гума, машине / опрема); сектор машина и опреме за друге намене; сектор обраде метала; сектор гуме и пластике; сектор производње кућних апарата и делова кућних апарата; сектор електричних и електронских система и елемената електричних и електронских система.

Програмом су се суфинансирале следеће групе активности:

- улагање у материјалну имовину: куповина производне опреме (до 3 године старости); унапређење производних хала, у складу са технолошким захтевима циљаних индустријских сектора; куповина и инсталација опреме за аутоматизацију/дигитализацију/оптимизацију постојећих производних процеса, као и напредних система/опреме за међуфазну контролу квалитета и квалитета готових производа;
- консултантска подршка за: оптимизацију производних процеса у складу са очекиваним стандардима управљања производним процесима у циљним секторима, посебно оптимизација постојећих производних линија, успостављање серијске производње и примена контроле квалитета; увођење или унапређење корпоративног управљања;

Сертификацију система квалитета према захтевима стандарда специфичних индустријских грана.

Јавни позив је био објављен 02. марта 2020. године и трајао је до 1. јуна 2020. године.

Преглед реализације Програма до 31.12.2023. године	
Број пристиглих пријава	29
Број закључених уговора	11
Износ одобрених бесповратних средстава према уговорима	164,997,318.23 динара
Укупан износ рефундираних средстава	164,997,318.23 динара
Износ рефундираних средстава у 2023. години	36,421,254.74 динара

Све програмске активности по овом јавном позиву су завршене.

Други јавни позив у 2020. години

Други јавни позив у оквиру Програма је објављен 11. децембра 2020. године и трајао је до 9. фебруара 2021. године.

Програмом су се суфинансирале следеће групе активности:

- улагање у материјалну имовину: куповина и инсталација индустријских робота/опреме за аутоматизацију/дигитализацију/оптимизацију постојећих производних процеса, као и напредних система/опреме за међуфазну контролу квалитета и квалитета готових производа (до 3 године старости); куповина и инсталација аутономних робота са способношћу учења и кобота (до 3 године старости); унапређење производних хала, које не подразумева грађевинске радове, већ усклађивање са специфичним технолошким захтевима индустријских сектора;
- консултантска подршка за: оптимизацију производних процеса који су кључни за испуњење захтева МНК, а у складу са очекиваним стандардима управљања производним процесима у циљним секторима, посебно оптимизација постојећих производних линија, успостављање серијске производње и примена контроле квалитета; увођење или унапређење корпоративног управљања; сертификацију система квалитета према захтевима стандарда који су специфични за индустријске гране у којима послује подносилац захтева или МНК (ИАТФ16949/ИРИС/ЦЕ-3А/ ЦЕН и други појединачни специфични стандард у групи ЦЕН стандарда).

Преглед реализације Програма до 31.12.2023. године	
Број пристиглих пријава	15
Број закључених уговора	9
Износ одобрених бесповратних средстава према уговорима	103.926.142,22 динара
Укупан износ рефундираних средстава	103.926.142,22 динара
Износ рефундираних средстава у 2023. години	32.249.120,87 динара

Све програмске активности по овом јавном позиву су завршене.

2. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА ПРОМОЦИЈУ ИЗВОЗА ММСП У 2020. ГОДИНИ

Програм подршке привредним друштвима за промоцију извоза је креиран 2020. године са циљем унапређења извозних потенцијала домаћих привредних друштава како би се постигло унапређење њихове конкурентности и увећање пласмана домаћих производа на страним тржиштима.

Подржани су сектори индустрије намештаја и прехранбена индустрија, а првобитно одређен буџет се током година мењао, у складу са одобреним и рефундираним средствима корисницима, као и у складу са годишњим финансијским плановима, те њиховим изменама и допунама. Средства се додељују као државна помоћ мале вредности (de minimis) и максимални износ одобрених средстава могао је бити 10.000.000,00 динара по кориснику.

Програмом су се финансирале мере интервенције усмерене ка циљаним тржиштима корисника и то: консултанска подршка за активности извозног маркетинга, излагање на међународним сајмовима и пословним сусретима, улазак на циљано тржиште и унапређење позиције на истом, консултанска подршка за унапређење извозних способности и унапређење производних способности.

Јавни позив је објављен 25. децембра 2020. године и трајао је до 23. фебруара 2021. године.

Преглед реализације Програма до 31.12.2022. године	
Број пристиглих пријава	15
Број закључених уговора	5
Износ одобрених бесповратних средстава према уговорима	14.573.858,50 динара
Укупан износ рефундираних средстава	8.587.903,50 динара
Износ рефундираних средстава у 2023. години	12.529.468,47 динара

Све програмске активности по овом јавном позиву су завршене.

Програми из 2021. године чија се реализација наставила у 2023. години

1. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ПРИВРЕДНИМ ДРУШТВИМА ЗА УЛАЗАК У ЛАНЦЕ ДОБАВЉАЧА МУЛТИНАЦИОНАЛНИХ КОМПАНИЈА У 2021. ГОДИНИ

Укупан буџет за реализацију овог програма у 2023. години износио је 128,769,206.08 динара.

Јавни позив за Програм подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача мултинационалних компанија расписан је 27. августа 2021. године и трајао је до 29. новембра 2021. године.

Програмом су се суфинансирале следеће групе активности:

- улагање у материјалну имовину: куповина и инсталација индустријских робота/опреме за аутоматизацију и унапређење постојећих производних процеса/израда и имплементација софтверских решења у циљу оптимизације постојећих производних процеса/куповина опреме за међуфазну контролу квалитета и квалитета готових производа/куповина неопходног специфичног алата или прибора/куповина и инсталација аутономних робота са способношћу учења и кобота/адаптација постојећих

производних хала у циљу усклађивања са специфичним технолошким захтевима индустријских сектора;

- консултантска подршка за: оптимизацију производних процеса који су кључни за испуњење захтева МНК, увођење коропоративног управљања; сертификацију система квалитета према захтевима стандарда који су специфични за индустријске гране у којима послује подносилац захтева или МНК (ИАТФ16949/ИРИС/ЦЕ-3А/ ЦЕН и други појединачни специфични стандард у групи ЦЕН стандарда).
- подршка за успостављање сарадње са МНК: трошкови теренског увида у пословне перформансе, трошкови годишњег улиставања на интерактивне платформе, трошкови плаћања премије осиграња од опште одговорности за штету, односно осигурање од одговорности из делатности за штету причињену трећим лицима и/или осигурања од одговорности за производе и/или осигурања од повлачења робе.

Преглед реализације Програма до 31.12.2023. године	
Број пристиглих пријава	17
Број закључених уговора	14
Износ одобрених бесповратних средстава према уговору	140.066.037,61 динар
Износ рефундираних средстава у 2023. години	93.438.178,43 динара

По овом програму преостало је да се изврши рефундација одобрених бесповратних средстава за још 3 корисника у укупном износу од 46.627.859,18 динара.

2. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА ПРОМОЦИЈУ ИЗВОЗА ММСП У 2021. ГОДИНИ

Програм подршке привредним друштвима за промоцију извоза је креиран 2020. године са циљем унапређења извозних потенцијала домаћих привредних друштава како би се постигло унапређење њихове конкурентности и увећање пласмана домаћих производа на страним тржиштима.

Укупан буџет за реализацију овог програма у 2023. години износио је 151.598.739,23 динара. Средства се додељују као државна помоћ мале вредности (de minimis) и максимални износ одобрених средстава могао је бити 10.000.000,00 динара по кориснику.

Јавни позив за овај програм објављен је 17. децембра 2021. године и трајао је 90 дана, односно до 17. марта 2022. године.

Програмом се финансирају мере интервенције усмерене ка циљаним тржиштима корисника и то: консултантска подршка за припрему стратегије изласка на циљано тржиште, консултантска подршка за активности извозног маркетинга, излагање на међународним сајмовима и пословним сусретима, улазак на циљано тржиште и унапређење позиције на истом, консултантска подршка за унапређење извозних способности и унапређење производних способности.

Преглед реализације Програма до 31.12.2023. године	
Број пристиглих пријава	47
Број закључених уговора	31

Износ одобрених бесповратних средстава према Уговору	151.530.413,03 динара
Износ рефундираних средстава у 2023. години	77.117.794,85 динара

По овом Јавном позиву програма рефундација бесповратних средстава по закљученим Уговорима у претходним периодима, наставиће се и у току 2024. године.

3. IPA 2019 – DIRECT GRANT TO THE DEVELOPMENT AGENCY OF SERBIA – SCALED UP AND TECHNOLOGICALLY IMPROVED PRODUCTION CAPACITY SOLUTIONS AMONG MICRO AND SMALL ENTERPRISES AND ENTREPRENEURS (ДИРЕКТНА ДОДЕЛА БЕСПОВРАТНИХ СРЕДСТАВА РАЗВОЈНОЈ АГЕНЦИЈИ СРБИЈЕ – ПОВЕЋАНА И ТЕХНОЛОШКИ УНАПРЕЂЕНА РЕШЕЊА ЗА ПРОИЗВОДНЕ КАПАЦИТЕТЕ МЕЂУ МИКРО И МАЛИМ ПРЕДУЗЕЋИМА И ПРЕДУЗЕТНИЦИМА)

Између Тела за уговарање, Европске уније, коју заступа Делегација Европске уније у Републици Србији са једне стране и Агенције и Министарства привреде са друге стране, закључен је уговор: „Директна додела бесповратних средстава Развојној агенцији Србије – Повећана и технолошки унапређена решења за производне капацитете међу микро и малим предузећима и предузетницима“, број 2021/423-512 (у даљем тексту: Уговор о Гранту).

Уговор је потписан 1. јуна 2021. године док је имплементација Уговором о Гранту предвиђених активности почела од 1. јула 2021. године. Уговор о Гранту је анексиран 22. августа 2023. године. Уговор о Гранту је вишегодишњи уговор и примењиваће се до почетка фебруара 2026. године.

Права и обавезе из Уговора о Гранту произилазе из Закона о потврђивању Оквирног споразума између Републике Србије и Европске комисије о правилима за спровођење финансијске помоћи Европске уније Републици Србији у оквиру инструмента за предприступну помоћ (ИПА II), као и Финансијског споразума закљученог између Европске комисије, у име Европске уније, са једне стране и Републике Србије, коју заступа Влада Републике Србије, са друге стране. Овим финансијским споразумом обезбеђена су финансијска средства за спровођење Годишњег Акционог ИПА програма за Републику Србију за 2019. годину – Анекс I и IPA 2019/042-259 & 042-261/5/EU Поддршка конкурентности, истраживању и развоју и иновацијама (IPA 2019/042-259 & 042-261/5/EU Support to Competitiveness, Research & Development and Innovation) (у даљем тексту: Годишњи Акциони ИПА програм). Овим Годишњим Акционим ИПА програмом донетим од стране Европске уније, дефинисане су активности и износи који су опредељени у оквиру ИПА II инструмента за пред приступну помоћ за 2019. годину.

Укупна вредност Уговора о Гранту износи 27.977.595,02 евра, средства за његову реализацију су делом обезбеђена из донације Европске уније у износу од 11.000.000,00 евра, од чега 1 милион евра за техничку помоћ Агенцији и Министарству привреде за потребе подизања интерних капацитета и износ од 16.977.595,02 евра обезбеђен из буџета Републике Србије и у целости опредељен за финансирање Програма подршке привредним друштвима за набавку опреме кроз јавне позиве у 2022. и 2023. години.

Реализација Уговора о Гранту предвиђа реализацију 3 компоненте:

Компонента 0 и Компонента 2 – Предвиђају активности управљања пројектом, као и активности подизања интерних капацитета Агенције и Министарства привреде.

У циљу подизања интерних капацитета Агенције и Министарства привреде у току 2023. године склопљени су уговори са екстерним пружаоцима услуга (набавке услуга спроведене применом ПРАГ процедура) и то:

- IX. Уговор са екстерним пружаоцем услуге одржавања и унапређења оперативне апликације за вођење Програма подршке привредним друштвима за набавку Опреме – ОСА;
- X. Уговор за евалуацију спроведених активности усмерених ка повећању видљивости Пројекта;
- XI. Уговором са екстерним маркетинг експертом, Техничка подршка;
- XII. Уговор са екстерним пружаоцем услуга дигиталног маркетинга.

Компонента 1 Уговора о Гранту у потпуности се односи на спровођење Програма подршке привредним друштвима за набавку опреме у 2022. и 2023. години, а који Агенција спроводи у сарадњи са Министарством привреде, у складу са националним законским оквирима и наведени програм је описан у делу „Програми поверени Агенцији од стране Министарства привреде у 2022. години“ под бројем 2 и у оквиру дела „Програми поверени Агенцији од стране Министарства привреде у 2023. години“ под бројем 2.

Програми из 2022. године чија се реализација наставила у 2023. години

1. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ПРИВРЕДНИМ ДРУШТВИМА ЗА УЛАЗАК У ЛАНЦЕ ДОБАВЉАЧА МУЛТИНАЦИОНАЛНИХ КОМПАНИЈА У 2022. ГОДИНИ

У оквиру овог програма објављена су два јавна позива са укупним буџетом од 390 милиона динара. Први јавни позив је објављен 25. новембра 2022. године са трајањем од 60 дана. Због преосталог износа неутрошених средстава и великог интересовања, објављен је други јавни позив и то 04. маја 2023. године и трајао је до 05. јуна 2023. године.

За учешће у Програму могла су да се пријаве привредна друштва регистрована у Србији која испуњавају или могу испунити услове за укључење у ланце добављача МНК, као и она привредна друштва која се већ налазе на листи добављача мултинационалних компанија и активни су добављачи.

Обезбеђена су бесповратна средства за следеће групе активности: за куповину и инсталацију производне и процесне опреме високих перформанси, куповину опреме за улазну контролу сировина, међуфазну контролу квалитета производње у току и квалитета готових производа, набавку неопходног специфичног новог алата или прибора и адаптацију производних хала. Такође, средства могу бити опредељена за израду и имплементацију софтверских решења у циљу оптимизације постојећих производних процеса, сертификацију система према захтевима специфичних индустријских стандарда, консултантску подршку за оптимизацију производних процеса, увођење и унапређење корпоративног управљања, за укључивање тј. увођење правила, процедуре и извештавања у вези са ЕСГ факторима, припрема која претходи спровођењу теренског увида у пословне перформансе од стране МНК или увођење система квалитета према захтевима стандарда, припрема плана пословног развоја и консултантску подршку за усклађивање са захтевима зелене индустрије. Овим програмом омогућена је рефундација бесповратних средстава и за трошкове теренског увида у пословне перформансе, трошкове годишњег улиставања на референтне интерактивне платформе, трошкове самосталног излагања на међународном сајму добављача као и трошкове плаћања премије осигурања од опште одговорности за штету, осигурање од одговорности из делатности за штету причињену трећим лицима и/или осигурања од одговорности за производе и/или осигурања од повлачења

робе, припрема плана пословног развоја и консултантску подршку за усклађивање са захтевима зелене индустрије.

Преглед реализације Програма (I јавни позив) до 31.12.2023. године	
Број пристиглих пријава	20
Број закључених уговора у 2023. години	13
Износ одобрених бесповратних средстава према уговору	143.986,023,72 динара
Износ рефундираних средстава у 2023. години	21.734.630,53 динара

Преглед реализације Програма (II јавни позив) до 31.12.2023. године	
Број пристиглих пријава	9
Број закључених уговора у 2023.	3
Износ одобрених бесповратних средстава према уговору	42.704.036,50 динара
Износ рефундираних средстава у 2023. години	/

Током 2023. године спроведен је поступак прегледа формалне исправности, оцењивања, рангирања пријава, дијагностике пословних перформанси и уговарања са корисницима програма. По првом јавном позиву закључено је 13 уговора са корисницима у укупној вредности од 143.986.023,72 динара, а по другом јавном позиву је 6 корисника ушло у фазу дијагностике пословних перформанси, закључена су 3 уговора и у току је закључивање преостала 3 уговора о додели бесповратних средстава.

2. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ПРИВРЕДНИМ ДРУШТВИМА ЗА ПРОМОЦИЈУ ИЗВОЗА У 2022. ГОДИНИ

Програм подршке привредним друштвима за промоцију извоза је креиран са циљем унапређења извозних потенцијала домаћих привредних друштава како би се постигло унапређење њихове конкурентности и увећао пласман домаћих производа на иностраним тржиштима.

Производни сектори који су предмет подршке Програма су: сектор прехранбене индустрије (примарна пољопривредна производња, конзервисање свежег воћа, језграстог воћа или поврћа замрзавањем, сушењем, стављањем у уље или сирће, стављањем у конзерве и производња нарезаног и очишћеног воћа нису подржани овим програмом); производња пића (изузев минералне и остале флаширане воде); сектор производње намештаја; сектор производње одевних предмета и модних аксесоара, заштитне и радне одеће и обуће; сектор производње гуме и пластике; сектор производње машина и опреме за друге намене; сектор производње електричне и рачунарске опреме и сектор производње металних производа.

Последњим Годишњим програмом о изменама и допунама Годишњег програма рада Развојне агенције Србије за 2023. годину буџет Програма расположива средства за реализацију Програма износе 168.471.907,00 РСД.

Средства се додељују као државна помоћ мале вредности (de minimis) и максимални износ одобрених средстава по кориснику је могао износити 10.000.000,00 РСД.

Програмом се суфинансирају мере интервенције усмерене ка циљаним тржиштима корисника и то: консултантска подршка за развојну стратегију позиционирања на циљано тржиште; консултантска подршка за активности извозног маркетинга; улазак на циљано тржиште и унапређење позиције на истом; консултантска подршка за унапређење извозних способности; самостално излагање на међународним сајмовима и пословним сусретима; унапређење производних способности.

Јавни позив је објављен 21. децембра 2022. године и трајао је до 05. априла 2023. године.

Током 2023. године извршена је провера формалне исправности поднетих пријава и избор учесника Програма, као и дијагностика пословних перформанси и извозних способности учесника, усвојени су Планови интервенција и закључени уговори са корисницима Програма.

Преглед реализације Програма до 31.12.2023. године	
Број пристиглих пријава	51
Број одобрених пријава	34
Број закључених уговора	30
Износ одобрених бесповратних средстава према уговору	152.127.246,69 динара

3. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ РАЗВОЈУ КОНКУРЕНТНОСТИ У 2022. ГОДИНИ

Агенција је у сарадњи са Министарством привреде креирала Програм финансијске подршке - Програм подршке развоју конкурентности у 2022. години.

Општи циљ Програма је унапређење конкурентности, безбедности и квалитета производа и услуга на тржишту, олакшавање приступа тржиштима и повећање конкурентности, превасходно малих и средњих предузећа, а тиме и привреде у целини.

Укупан буџет Програма износио је 100.000.000,00 динара. Јавни позив је био отворен од 30. децембра 2022. године и трајао до утрошка средстава, а најкасније до 31. децембра 2023. године

Прихватљиве пројектне активности у оквиру овог програма биле су:

- спровођење поступка оцењивања усаглашености (испитивања, контролисања, сертификације и др.) производа са захтевима српских и иностраних (превасходно европских) техничких прописа и/или остваривање услова за означавање прописаним знацима (ЦЕ, ЗА, еко-знак, ОЕКО-ТЕКС стандард 100 и др.) укључујући и процену безбедности козметичких производа и израду досијеа о козметичком производу са извештајем о безбедности козметичких производа;
- спровођење поступка добровољног оцењивања усаглашености са српским стандардима, укључујући и могућност набавке других српских стандарда - код Института за стандардизацију Србије у штампаном или електронском облику;
- уређење пословања у складу са захтевима међународно признатих стандарда система менаџмента (припрема/имплементација стандарда са првом сертификацијом или ресертификација неког од система, или интегрисаних система менаџмента - из области квалитета, заштите животне средине, безбедности хране и др., укључујући и могућност набавке и других српских) стандарда - код ИСС у штампаном или електронском облику из области система менаџмента.

Расположива средства су се одобравала појединачно Корисницима, као суфинансирање у висини до 60% износа оправданих трошкова без ПДВ за микро, мала и средња привредна

друштва, односно до 40% за велике привредне субјекте, осим за „имплементацију и сертификацију стандарда SRPS EN ISO 50001“, где је било предвиђено суфинансирање до 60% за све привредне субјекте независно од њихове величине.

Минимални износ одобрених средстава за рефундацију је износио 100.000,00 динара, а мимаксималан износ одобрених средстава је износио 1.000.000,00 динара.

Рок за завршетак свих уговорених активности и реализацију плаћања у оквиру одобреног пројекта је 12 месеци од дана потписивања уговора са Агенцијом.

Преглед реализације Програма до 31.12.2023. године	
Број пристиглих пријава	228
Број одобрених пријава	161
Број закључених уговора	157
Износ уговорених бесповратних средстава	67.072.165,74 динара
Укупан број Корисника којима су рефундирана средства до 31. децембра 2023. године	44
Укупан износ рефундираних средстава до 31. децембра 2023. године	15.286.985,70 динара

Програми поверени Агенцији од стране Министарства привреде у 2022. години чија се реализација наставила у 2023. години

1. ПРОГРАМ СТАНДАРДИЗОВАНОГ СЕТА УСЛУГА ЗА МИКРО, МАЛА И СРЕДЊА ПРЕДУЗЕЋА И ПРЕДУЗЕТНИКЕ У 2022. ГОДИНИ КОЈИ СЕ РЕАЛИЗУЈЕ ПРЕКО АКРЕДИТОВАНИХ РЕГИОНАЛНИХ РАЗВОЈНИХ АГЕНЦИЈА

Стандардизовани сет услуга који се спроводи преко АРРА представља четири групе стандардизованих услуга, и то: обуке, саветодавне услуге, менторинг и пакет услуга за младе и жене предузетнице. У спровођењу Програма је учествовало 17 АРРА.

У оквиру Сектора за подршку МСП се врши контрола реализације обука и саветодавних услуга, док је Сектор за међународну сарадњу одговоран за контролу спровођења услуга менторинга и пакет услуга за младе и жене предузетнице.

У 2023. години, по достављању сагласности Министарства и пристизања рачуна за извршене услуге од стране АРРА, вршена је исплата средстава. С обзиром на обавезу прописану донесеном Уредбом, у 2023. години сачињен је Годишњи извештај о реализацији Програма који је прослеђен Министарству привреде на одобрење.

Укупан износ исплаћен ка АРРА:

Врста услуге	Укупно исплаћена средства по услузи
Обуке	4.340.000,00 динара
Саветодавне услуге	1.620.000,00 динара

2. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ МАЛИМ ПРЕДУЗЕЋИМА ЗА НАБАВКУ ОПРЕМЕ У 2022. ГОДИНИ (Компонента 1 програма под редним бројем 3. IPA 2019 – DIRECT GRANT TO THE DEVELOPMENT AGENCY OF SERBIA – SCALED UP AND TECHNOLOGICALLY IMPROVED PRODUCTION CAPACITY SOLUTIONS AMONG MICRO AND SMALL ENTERPRISES AND ENTREPRENEURS (ДИРЕКТНА ДОДЕЛА БЕСПОВРАТНИХ

СРЕДСТАВА РАЗВОЈНОЈ АГЕНЦИЈИ СРБИЈЕ – ПОВЕЋАНА И ТЕХНОЛОШКИ УНАПРЕЂЕНА РЕШЕЊА ЗА ПРОИЗВОДНЕ КАПАЦИТЕТЕ МЕЂУ МИКРО И МАЛИМ ПРЕДУЗЕЋИМА И ПРЕДУЗЕТНИЦИМА)

Програм подршке малим предузећима за набавку опреме у 2022. години дефинисан је Уредбом о утврђивању Програма подршке малим предузећима за набавку опреме у 2022. години („Сл. гласник РС“, број 33/2022 од 11.03.2022. године и 144/2022 од 30.12.2022. године).

Средства за реализацију овог програма обезбеђена су из буџета ЕУ (ИПА фонд 2019) у износу од 10 милиона евра (1.176.346.000,00 динара-применом средњег курса НБС на дан уплате од стране ДЕУ – 117,6346 евра/динара) и Буџета Републике Србије у износу од 1.900.000.000,00 динара. С обзиром да је чланом 3. Посебних услова Уговора о Гранту, као и Додатком I - Опис акције, из националних извора, опредељен укупан износ од 16.000.000,00 евра за имплементацију Компоненте 1, односно Програма подршке малим предузећима за набавку опреме, применом средњег курса НБС на дан уплате средстава за финансирање Програма од стране ДЕУ – 117,6346 евра/динара, у складу са чланом 15.9. Општих услова Уговора о Гранту, укупан износ у динарској противвредности износи 1.882.153.600,00 динара. Разлика до 1.900.000.000,00 динара, у износу од 17.846.400,00 динара, издвојена је као резерва.

Програм је спроводило Министарство привреде у сарадњи са Агенцијом и одабраним пословним банкама и лизинг компанијама. Корисници услуга и циљна група су била микро и мала правна лица, предузетници и задруге.

Средства опредељена Програмом била су намењена за суфинансирање набавке:

1. нове опреме директно укључене у процес производње разменљивих добара, и то:
 - 1.1 производне опреме и/или машина;
 - 1.2 транспортно-манипулативних средстава укључених у процес производње и унутрашњег транспорта;
 - 1.3 делова, специјализованих алата за машине;
 - 1.4 машина и опрема за унапређење енергетске ефикасности и еколошких аспеката производње;
2. нове опреме за извођење грађевинских радова, и то:
 - 2.1 грађевинске механизације за потребе обављања грађевинских радова.

Привредни субјекти који су испунили услове Програма и којима су банке/лизинг компаније одобриле кредит, односно финансирање, могли су да остваре право на суфинансирање до 25% нето вредности набавке производне опреме.

Износ одобрене бесповратне помоћи у висини до 25% од нето вредности опреме која се набавља није могао бити мањи од 500.000,00 динара, нити већи од 5.000.000,00 динара.

Корисници бесповратних средстава су имали могућност ослобађања обавеза плаћања ПДВ, односно ПДВ и царине, приликом увоза опреме.

Иако је Јавни позив трајао до 31. децембра 2022. године реализација Програма у погледу обрада Пријава од стране Комисије, доношења Решења о додели средстава, уговарања и исплата бесповратних средстава наставила се и у току 2023. године.

Током 2023 године, са 4 корисника Агенција је споразумно раскинула уговор. На рачунима Агенције (наменски динарски и наменски девизни рачун) по Програму подршке малим предузећима за набавку опреме у 2022. години је преостало износ од 1.302.500.640,68 динара, који је затим пренет за реализацију Програма у 2023. години.

На рачуну Агенције се тренутно налази износ од 1.835.197,35 динара који враћен у новембру месецу 2023. године од стране корисника. Тренутни износ је променљив због могућности повраћаја по основу курсних разлика или других разлога.

Преглед реализације Програма током 2023. године	
Уговор о Гранту – буџет за реализацију Компоненте 1	
1. Средства за реализацију Програма из 2022. године и неутрошена средства из 2021 године – Свега средства обезбеђена из Буџета Републике Србије /16.000.000,00 евра, применом средњег курса НБС на дан уплате од стране ДЕУ - 117,6346 евра/динара	1.882.153.600,00 динара
2. Средства обезбеђена из буџета ЕУ (ИПА фонд 2019) /10.000.000,00 евра, применом средњег курса НБС на дан уплате од стране ДЕУ - 117,6346 евра/динара	1.176.346.000,00 динара
3. (1+2) Свега буџет за реализацију Програма 2022 – Уговор о Гранту – Компонента 1	3.058.499.600,00 динара
4. Средства за реализацију Програма из 2022. године обезбеђена из Буџета Републике Србије - резерва	17.846.400,00 динара
5.(1+4) – Свега Средства за реализацију Програма из 2022. године обезбеђена из Буџета Републике Србије	1.900.000.000,00 динара
6. Финално исплаћено корисницима по Програму у 2022. и 2023. години – Програм 2022. године (14.927.571,98 евра)	1.755.998.959,62 динара
7. Свега расположива средства за Програм Опрема за 2023 годину (3-6) (11.072.428,02 евра)	1.302.500.640,68 динара
8. Из буџета Република Србија - 61,54%	801.538.855,80 динара
9. Из буџета ЕУ (ИПА фонд 2019) - 38,46%	500.961.784,88 динара
10. (7+4) Укупно средстава са укљученом резервом	1.320.347.040,68 динара

Поред наведеног, као последица спровођења Програма настале су и банкарске провизије у износу од 3.576.688,64 динара. Дана 22.08.2023. године потписан је Анекс 1 Уговора о Гранту, у оквиру којег је предвиђена буџетска линија Додатком 3 – „Буџет“ за финансирање банкарских провизија у потпуности из ИРА 2019 извора. Са тим у вези 28.12.2023 године, конвертована су девизна средства у висини динарске противвредности и пребачена су на наменски динарски рачун за спровођење Програма опреме у 2023. години у висини утрошених средстава у претходном периоду, на име банкарских провизија за Програм опреме из 2022. године.

Анекс 1 Уговора о Гранту, налаже и спровођење Програма подршке малим предузећима за набавку опреме и у 2023. години. С обзиром на наведено, 11. октобра 2023. године неутрошена средства из националних извора финансирања, намењена за спровођење Програма за набавку опреме у 2022. године, у износу од 6.813.801,86 евра односно 801.538.855,80 динара, преусмерена су на наменски динарски рачун за спровођење Програма у 2023. години. Салдо неутрошених средстава која су обезбеђена из буџета ЕУ (ИПА фонд 2019), износи 4.258.626,16 евра односно 500.961.784,88 динара и намењен је спровођењу Програма подршке малим предузећима за набавку опреме у 2023. години..

ПРОГРАМИ КОЈИ СЕ СПРОВОДЕ ОД 2023. ГОДИНЕ

1. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ПРИВРЕДНИМ ДРУШТВИМА ЗА УЛАЗАК У ЛАНЦЕ ДОБАВЉАЧА МУЛТИНАЦИОНАЛНИХ КОМПАНИЈА У 2023. ГОДИНИ

Опредељен буџет за реализацију овог програма износи је 190 милиона динара. Јавни позив за Програм подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача мултинационалних компанија расписан је 05. децембра 2023. године и трајаће је до 04. марта 2024. године.

Подржани ланци вредности у смислу овог програма обухватају производњу у следећим индустријским областима: Производња електричне опреме; Производња рачунара, електронских и оптичких производа; Производња непоменутих машина и непоменутих опреме; Производња моторних возила, приколица и полуприколица; Производња осталих саобраћајних средстава; Производња производа од гуме и пластика; Остало штампање, под којим се подразумева само штампање етикета, „паметних“ картица и налепница.

Програмом се суфинансирају следеће групе активности:

- улагање у материјалну имовину: Куповина и инсталација производне и процесне опреме високих перформанси/ Куповина опреме за улазну контролу сировина, међуфазну контролу квалитета производње у току и квалитета готових производа/ Куповина неопходног специфичног алата или прибора/ Куповина и инсталација аутономних робота са способношћу учења и кобота/ Унапређење просторног капацитета;
- улагање у нематеријалну имовину: Сертификација система квалитета/ Увођење софтверских решења/ Трошкови израде прототипа или пробне серије производа који се испоручује МНК/ Покривање трошкова теренског увида у пословне перформансе/ Покривање трошкова годишњег улиставања на референтне интерактивне платформе/ Накнада трошкова плаћања премије осигурања;
- консултантска подршка за унапређење пословних перформанси: Оптимизација производних и пословних процеса/ Увођење или унапређење корпоративног управљања/ Унапређење и оптимизација процеса управљања кадровима/ Укључивање тј. увођење правила, процедура и извештавања у вези са ESG факторима/ Припрема која претходи спровођењу теренског увида у пословне перформансе од стране МНК или увођења система квалитета према захтевима стандарда који су специфични за ланце вредности/ Усклађивање са захтевима зелене индустрије/ Планирање увођења софтверских решења.

Расположива средства се одобравају појединачно корисницима, рефундацијом као суфинансирање у висини до одређеног процента износа оправданих трошкова (у зависности од активности) у износу који не може бити већи од 23.000.000,00 динара.

Током 2023. године припремана је програмска документација – Упутство за спровођење Програма, Јавни позив и остали прилози и обрасци. Стављена је у функцију online пријава.

2. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ПРИВРЕДНИМ ДРУШТВИМА ЗА ПРОМОЦИЈУ ИЗВОЗА У 2022. ГОДИНИ

Опредељен буџет за реализацију овог програма износи је 150 милиона динара. Јавни позив за Програм подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача мултинационалних компанија расписан је 28. децембра 2023. године и трајаће је до 27. марта 2024. године.

Програмом су подржана привредна друштва која обављају производњу и/или прераду у оквиру следећих делатности: производња прехранбених производа; производња пића (изузев минералне и остале флаширане воде); производња металних производа, осим машина и уређаја (изузев производње оружја и муниције); производња електричне опреме; производња рачунара,

електронских и оптичких производа; производња непоменутих машина и непоменуте опреме; производња моторних возила, приколица и полуприколица; производња осталих саобраћајних средстава; производња производа од гуме и пластика; производња пестицида и хемикалија за пољопривред; производња боја, лакова и сличних премаза, графичких боја и китова; производња детерџента, сапуна других средстава за чишћење, полирање, парфема и тоалетних препарата; производња намештаја; производња одевних предмета; производња коже и предмета од коже.

Програмом се суфинансирају следеће мере интервенције:

- Консултантска подршка за потребе креирања развојне стратегије позиционирања на циљаном тржишту;
- Консултантска подршка за активности извозног маркетинга;
- Улазак на циљано тржиште и унапређење позиције на истом;
- Консултантска подршка за унапређење извозних способности (спровођења једне или више обука у циљу стицање знања у вези са продајом на иностраном тржишту);
- Самостално излагање на међународним сајмовима и пословним сусретима;
- Унапређење производних способности.

Бесповратна средства се додељују за финансирање оправданих трошкова везаних за реализацију активности у оквиру најмање две различите мере интервенције. Расположива средства се уговором одобравају, доделом државне помоћи у укупном износу који не може бити већи од 10.000.000,00 динара.

Током 2023. године припремана је програмска документација – Упутство за спровођење Програма, Јавни позив и остали прилози и обрасци. Стављена је у функцију online пријава.

3. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ПРИВРЕДНИМ ДРУШТВИМА ЗА УСВАЈАЊЕ ПРИНЦИПА ПОСЛОВАЊА У МЕЂУНАРОДНИМ ЛАНЦИМА ВРЕДНОСТИ У 2023. ГОДИНИ

Опредељен буџет за реализацију овог програма износи је 50 милиона динара. Јавни позив за Програм подршке привредним друштвима за усвајање принципа пословања у међународним ланцима вредности расписан је 29. децембра 2023. године и трајаће до утрошка средстава, или у периоду од 4 месеца од објављивања јавног позива, односно до 29. априла 2024. године, у зависности од тога која од наведених околности наступи раније.

Подржани ланци вредности у смислу овог програма обухватају производњу у следећим индустријским областима: Производња електричне опреме; Производња металних производа; Производња рачунара, електронских и оптичких производа; Производња непоменутих машина и непоменуте опреме; Производња моторних возила, приколица и полуприколица; Производња осталих саобраћајних средстава; Производња производа од гуме и пластика; Остало штампање, под којим се подразумева само штампање етикета, „паметних“ картица и налепница.

Програмом се суфинансирају следеће групе пројектних активности:

- Сертификација система квалитета према захтевима индустријских стандарда специфичних за подржане делатности (као што су IATF16949/IRIS/CE-3A/CEN, VDA 6.3 и други појединачни специфични стандарди у групи CEN стандарда), као и сертификација система менаџмента система квалитета (ISO 14001, ISO 50001, ISO 18001, ISO 45001, ISO 27001 и сл.);
- Увођење софтверских решења;
- Израда web странице и оптимизација у интернет претраживачима;

- Трошкови улиставања на референтне интерактивне платформе (Спровођење евалуације пословних перформанси која претходи улиставању на референтне интерактивне платформе и Претплата на референтне интерактивне платформе);
- Консултантска подршка за оптимизацију производних и пословних процеса;
- Консултантска подршка за увођење или унапређење корпоративног управљања;
- Консултантска подршка за унапређење и оптимизацију процеса управљања кадровима;
- Консултантска подршка за укључивање тј. увођење правила, процедура и извештавања у вези са ESG факторима;
- Консултантска подршка за припрему која претходи спровођењу теренског увида у пословне перформансе од стране МНК или увођења система квалитета према захтевима стандарда менаџмента квалитета (ИСО 9001, ISO 14001, ISO 50001, ISO 18001, ISO 45001, ISO 27001 и сл.) и увођења система квалитета према захтевима стандарда који су специфични и неопходни за ланце вредности у смислу Програма;
- Консултантска подршка за усклађивање са захтевима зелене индустрије;
- Консултантска подршка за планирање увођења софтверских решења.

Расположива средства се одобравају појединачно Корисницима, доделом државне помоћи мале вредности у висини до одређеног процента износа оправданих трошкова, у износу који не може бити већи од 7.000.000,00 РСД по Кориснику.

Ради остваривања права на бесповратна средства, Подносилац пријаве је у обавези да спроведе евалуацију пословних перформанси која претходи улиставању на референтне интерактивне платформе, не узимајући у обзир сам исход наведене евалуације.

Током 2023. године припремана је програмска документација – Упутство за спровођење Програма, Јавни позив и остали прилози и обрасци. Стављена је у функцију online пријава.

Програми поверени Агенцији од стране Министарства привреде у 2023. години

1. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ МАЛИМ ПРЕДУЗЕЋИМА ЗА НАБАВКУ ОПРЕМЕ У 2023. ГОДИНИ (Компонента 1 програма IPA 2019 – DIRECT GRANT TO THE DEVELOPMENT AGENCY OF SERBIA – SCALED UP AND TECHNOLOGICALLY IMPROVED PRODUCTION CAPACITY SOLUTIONS AMONG MICRO AND SMALL ENTERPRISES AND ENTREPRENEURS (ДИРЕКТНА ДОДЕЛА БЕСПОВРАТНИХ СРЕДСТАВА РАЗВОЈНОЈ АГЕНЦИЈИ СРБИЈЕ – ПОВЕЋАНА И ТЕХНОЛОШКИ УНАПРЕЂЕНА РЕШЕЊА ЗА ПРОИЗВОДНЕ КАПАЦИТЕТЕ МЕЂУ МИКРО И МАЛИМ ПРЕДУЗЕЋИМА И ПРЕДУЗЕТНИЦИМА

Програм подршке малим предузећима за набавку опреме у 2023. години дефинисан је Уредбом о утврђивању Програма подршке малим предузећима за набавку опреме у 2023. години („Сл. гласник РС“, број 45/2023 и 81/2023).

Средства за реализацију овог програма износе 1.417.499.640,68 динара и обезбеђена су из националних извора финансирања, односно износ од 114.999.000,00 динара Законом о буџету Републике Србије за 2023 годину („Службени Гласник РС“, број 138/22). Додатно, преостала средства из Програма подршке малим предузећима за набавку опреме из 2022. године преусмерена су за спровођење овог Програма у 2023. години и чине га износ од 801.538.855,80 динара из домаћег извора финансирања и износ од 500.961.784,88 динара из буџета ЕУ (ИПА фонд 2019).

Програм је намењен микро, малим правним лицима предузетницима и задругама.

Средства опредељена Програмом намењена су за суфинансирање набавке:

1. нове опреме директно укључене у процес производње разменљивих добара, и то:
 - 1.1 производне опреме и/или машина;
 - 1.2 транспортно-манипулативних средстава укључених у процес производње и унутрашњег транспорта;
 - 1.3 делова, специјализованих алата за машине;
 - 1.4 машина и опрема за унапређење енергетске ефикасности и еколошких аспеката производње;
2. нове опреме за извођење грађевинских радова, и то:
 - 2.1 грађевинске механизације за потребе обављања грађевинских радова.

Привредни субјекти који су испунили услове Програма и којима су банке/лизинг компаније укључене у реализацију Програма одобриле кредит, односно финансирање, могли су да остваре право на суфинансирање до 25% нето вредности набавке производне опреме.

Привредни субјект је био у обавези да обезбеди учешће у висини 5% нето вредности опреме коју набавља, док се преосталих 70% нето вредности опреме обезбеђивало из кредита пословних банака или финансијског лизинга лизинг компанија укључених у спровођење овог програма.

Износ одобрене бесповратне помоћи у висини до 25% од нето вредности опреме која се набавља није могао бити мањи од 500.000,00 динара, нити већи од 5.000.000,00 динара.

Висина бесповратних средстава намењена привредним субјектима одређивала су се у односу на број запослених на неодређено време на дан 31. децембра 2022. године по евиденцији Централног регистра обавезног социјалног осигурања, и то: 1 запослен - до 1,0 милион динара, 2-5 запослена - до 2,5 милиона динара 6 и више запослених - до 5 милиона динара.

Као последица финансирања програма из средстава ЕУ, било је омогућено и да корисник бесповратних средстава буде ослобођен обавезе плаћања ПДВ, односно ПДВ и царине, приликом увоза опреме.

Позив за банке и лизинг компаније покренут је 11. јула 2023. године. Након тога Комисија основана од стране Министарства привреде је одабрала банке и лизинг компаније које су испуњавале унапред дефинисане услове.

Изабране банке и лизинг куће су:

1. NLB KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD
2. OTP Banka A.D.
3. Banka Poštanska Štedionica A.D.
4. PROCREDIT BANK A.D. Beograd
5. BANCA INTESA A.D. Beograd
6. EUROBANK DIREKTNA AD BEOGRAD
7. ERSTE BANK A.D. Novi Sad
8. HALKBANK, Beograd
9. Intesa Leasing Beograd
10. UniCredit Leasing Srbija DOO Beograd
11. S-LEASING DOO Beograd

Јавни позив за учествовање у Програму подршке покренут је 24. августа 2023. године и услед достизања лимита расположивих средстава, обустављен је пријем нових захтева 13. новембра 2023. године.

Током 2023. године закључено је 400 уговора са корисницима. Закључно са 31.12.2023. године извршена је исплата за 257 корисника у износу од 738.793.027,32 динара и регистровано је 312 уговора на порталу Пореске управе.

Преглед реализације Програма током 2023. године	
1. Свега средства обезбеђена из Буџета Републике Србије - 7.791.396,88 евра, применом средњег курса НБС на дан уплате од стране ДЕУ - 117,6346 евра/динара	114.999.000,00 динара – Буџет Републике Србије за 2023. годину +801.538.855,80 динара неуtroшена средства по програму из 2022. године Свега: 916,537,855.80 динара
2. Средства обезбеђена из буџета ЕУ (ИПА фонд 2019) / € 4.258.626,16 евра, применом средњег курса НБС на дан уплате од стране ДЕУ - 117,6346 евра/динара	500.961.784,88 динара
3. = 1+2 Свега буџет за реализацију Програма 2023 (12.050.023,04 евра)	1.417.499.640,68 динара
4. Током 2023. године исплаћено корисницима	738.793.027,32 динара
5. Неутрошена средства за реализацију Програма 2023. у 2024 години (3-4) (5.769.617,22 евра) *	678.706.613,36 динара

*И поред чињенице да је Јавни позив затворен у новембру 2023. године, нису све пријаве обрађене у 2023. години, те се реализација Програма у погледу обраде пријава од стране комисије, доношења решења о додели средстава, уговарања са корисницима и исплате бесповратних средстава наставља и у току 2024. године.

Поред наведеног, као последица спровођења Програма, генерисане су банкарске провизије у износу од 1.503.336.34 динара. Дана 22.08.2023. године потписан је Анекс 1 Уговора о Гранту, у оквиру којег је предвиђена буџетска линија „Додатком 3 – Буџет“ за финансирање банкарских провизија у потпуности из ИПА 2019 извора. Са тим у вези 28.12.2023 године, конвертована су девизна средства у висини динарске противвредности и пребачена су на наменски динарски рачун за спровођење Програма опреме у 2023. години у висини утрошених средстава у претходном периоду на име банкарских провизија за Програм опреме из 2023. године.

2. ПРОГРАМ СТАНДАРДИЗОВАНОГ СЕТА УСЛУГА ЗА МИКРО, МАЛА И СРЕДЊА ПРЕДУЗЕЋА И ПРЕДУЗЕТНИКЕ У 2023. ГОДИНИ КОЈИ СЕ РЕАЛИЗУЈЕ ПРЕКО АКРЕДИТОВАНИХ РЕГИОНАЛНИХ РАЗВОЈНИХ АГЕНЦИЈА

Програм стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2023. години који се реализује преко акредитованих регионалних развојних агенција дефинисан је Уредбом о утврђивању Програма стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2023. години („Службени гласник РС“, бр. 18/2023) и Уредбом о изменама Уредбе (Службени гласник РС 097/2023 од 03.11.2023. године) о утврђивању Програма стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2023. години који се реализује преко акредитованих регионалних развојних агенција.

Укупан износ средстава намењен за спровођење Програма је износио је 53.883.948,13 динара.

Стандардизовани сет услуга који се спроводи преко АРРА, а који је у надлежности Агенције, представља четири групе стандардизованих услуга. То су: обуке, саветодавне услуге, менторинг и пакет услуга за младе и жене предузетнице. У спровођењу Програма је учествовало 17 АРРА.

У оквиру Сектора за подршку МСП се врши контрола реализације обука и саветодавних услуга, док је Сектор за међународну сарадњу одговоран за контролу спровођења услуга менторинга и пакет услуга за младе и жене предузетнице.

Током 2023. године Агенција је вршила проверу свих пружених услуга које су АРРА пружале корисницима и састављани су месечни извештаји који су слати Министарству привреде на сагласност. По добијању сагласности Министарства, АРРА би биле послате спецификације како би могле да поднесу фактуре за пружене услуге.

Закључно са 31.12.2023. године Агенција је исплатила 6.255.000,00 динара за извршене услуге обука и 1.062.500,00. за извршене услуге консалтинга.

Преглед реализације Програма до 31.12.2023. године	
Укупан буџет, средства за реализацију Програма	53.883.948,13 динара
Исплаћена средства по извршеним услугама - обуке	6.255.000,00 динара
Исплаћена средства по извршеним услугама-консалтинг	1.062.500,00 динара

IV Извештај о раду Сектора за међународну сарадњу

Сектор за међународну сарадњу је и у 2023. години наставио да активно успоставља и координира сарадњу са дипломатским представништвима, развојним организацијама и привредним коморама других земаља (односно њиховим представништвима у Републици Србији), а пре свега оних земаља које су идентификоване као кључне за даљи привредни развој Републике Србије. Сарадња се првенствено односила на прикупљање информација од значаја за унапређење промоције улагања у Републику Србију, као и проналажење адекватне подршке за укључивање домаћих привредних друштава у добављачке ланце великих мултинационалних компанија.

Организација наступа домаћих привредника на међународним сајмовима у оквиру Националног штанда Србије - Програм интернационализације привредних друштава и предузетника у 2023. години

Агенција је и у 2023. години наставила промоцију домаћих компанија и инвестиционих потенцијала Републике Србије на сајмовима у иностранству. Кроз Програм интернационализације привредних друштава и предузетника у 2023. години, Агенција је наставила да пружа подршку домаћим компанијама, са акцентом на мала и средња предузећа, кроз промоцију домаћих компанија, њихових извозних потенцијала као и инвестиционих потенцијала Србије на сајмовима у иностранству. Ова активност, коју је Агенција реализовала у сарадњи са Привредном комором Србије, показала се као изузетно значајна за домаће компаније које на оваквим манифестацијама имају прилику да успоставе директан контакт са купцима и нађу потенцијалне пословне партнере, као и да се информишу и едукују о новим трендовима и пословним праксама. Такође, сајмови пружају добру платформу за промоцију

земље како у области понуде домаћих добављача тако и у пружању свих неопходних информација потенцијалним улагачима.

Агенција је у сарадњи са Привредном комором Србије, крајем 2022. године, припремила план сајмова за који је планирано да се реализују у 2023. години. Издвојени су они сајмови који су у претходном периоду дали значајније резултате на пољу промоције извозних могућности Србије, који се налазе у секторима у којима домаће компаније показују значајан извозни потенцијал, за које постоји највеће интересовање домаћих компанија, и за које се процењује да ће највише допринети повећању извоза у наредном периоду.

У 2023. години Агенција је у сарадњи са Привредном комором Србије организовала наступ домаћих компанија на 20 међународних сајмова. Такође по први пут Агенција је самостално реализовала један сајам и то сајам добављача из аутомобилске индустрије У наставку је списак реализованих сајмова у 2023. години:

Бр.	Назив сајма	Датум одржавања	Сектор/ Индустрија	Број излагача
1.	Fruit Logistica, Берлин, Немачка	08-10.02.2023.	прехранбена	9
2.	Prodepro Москва, Руска Федерација	06-10.02.2023.	прехранбена	18
3.	Biofach, Нирнберг, Немачка	14-17.02.2023	прехранбена	12
4.	Gulfood Дубаи, УАЕ	20-24.02.2023.	прехранбена	25
5.	Embedded World Нирнберг, Немачка	14-16.03.2023.	интегрисана електроника	10
6.	ProWein, Дизелдорф, Немачка	19-21.03.2023.	сајам вина и алкохолних пића	9
7.	Vinitaly, Верона, Италија	02-05.04.2023.	сајам вина и алкохолних пића	Павиљон Србије
8.	Hannover Messe, Хановер, Немачка	17-21.04.2023.	метална (сајам индустријске технологије)	8
9.	Међународни сајам привреде Мостар	02.06-05..2023.	општи сајам	14
10.	PLMA, Амстердам, Холандија	23-24..052023.	сајам робних марки - прехранбена и непрехранбени производи	36

11.	The Saudi Food Show, Ријад, Саудијска Арабија	20-22.06.2023.	прехранбена	15
12.	Fruit Attraction, Мадрид, Шпанија	03-05.10.2023.	прехранбена	9
13.	АНУГА, Келн, Немачка	07-11.10.2023.	прехранбена	36
14.	Gitex Global, Дубаи, УАЕ	16-20.10.2023.	сајам ИТ технологија	11
15.	А+А, Диселдорф, Немачка	24-27.10.2023.	ХТЗ опрема	7
16.	China International Import Expo Шангај, НР Кина	5.-10.11.2023.	прехранбена	24
17.	Prowine Shanghai, Шангај, НР Кина	08-10.11.2023.	сајам вина и алкохолних пића	17
*18.	Agritechnica, Хановер, Немачка	12-18.11.2023.	пољопривредна механизација	10
19.	US Private Label Show, Чикаго, САД	12-14.11.2023.	сајам робних марки - прехранбена и непрехранбени производи	19
20.	Међународни привредни сајам Тирана, Тирана, Албанија	06-09.12.2023.	више различитих индустрија	22
21.*	Global Automotive Components and Suppliers Expo*, Штутгарт, Немачка	05-07.12.2023.	сајам добављача у аутомобилској индустрији	6
Укупно	21 сајам			317

*Овај сајам је Агенција реализовала самостално

Током 2023. године Агенција је, у сарадњи са Привредном комором Србије, започела организацију појединих сајмова који су предвиђени да се организују у 2024. и 2025. години, како би се благовремено припремиле све активности у циљу што ефективнијег наступа домаћих компанија на међународним сајмовима.

ПРОГРАМИ/ПРОЈЕКТИ ИЗ 2022. ГОДИНЕ ЧИЈА ЈЕ РЕАЛИЗАЦИЈА ЗАВРШЕНА У 2023. ГОДИНИ

2.1. ПРОГРАМ ПРУЖАЊА СТАНДАРДИЗОВАНЕ УСЛУГЕ МЕНТОРИНГА У ОКВИРУ ПРОГРАМА ССУ ЗА ММСП 2022. МИНИСТАРСТВА ПРИВРЕДЕ

Сектор за међународну сарадњу спроводи процес стандардизоване услуге менторинг, на основу Уредбе о утврђивању Програма стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2022. години који се реализује преко акредитованих регионалних развојних агенција ("Службени гласник РС", бр. 4/22 од 13.01.2022), Решења Владе РС о давању сагласности на Одлуку о усвајању измена и допуна Годишњег програма рада Развојне агенције Србије за 2022. годину („Службени гласник РС“, бр. 48/2022 од 15.04.2022).

РАС - Сектор за међународну сарадњу израдио је Упутство и пратећу документацију. Упутство са пропратном документацијом и Јавним позивом је објављено 07.07.2022. Јавни позив је закључен 12.08.2022.

Сектор за међународну сарадњу радио је на спровођењу стандардизоване услуге менторинга а рок за реализацију свих активност за менторе је, у складу са програмом, био 31.12.2022. године.

Након спроведеног менторинга, у складу са процедуром, ментори су у обавези да извештаје о менторингу унесу у Ментор мастер базу те да финалне извештаје, потписане од стране ментора, корисника услуге и директора АРРА доставе Сектору за међународну сарадњу. Након достављања извештаја и извршене провере достављене документације, уноса финалних извештаја у Ментор мастер базу, као и провере статуса корисника менторинга у АПР од стране чланова радне групе и комисије, Комисија – Одбор за евалуацију заседа и проверава налазе провере финалних извештаја како би одобрила израду одобрења за плаћање.

На другом састанку који је одржан 14.03.2023., Комисија – Одбор за евалуацију је констатовала да је од 124 одобрене пријаве, шеснаест акредитованих регионалних развојних агенција у предвиђеном року доставило укупно 123 коначна извештаја, те да је у току процеса менторинга услед приватних разлога власника дошло до брисања из регистра АПР привре

- Регионалне развојне агенције Панонрег д.о.о. Суботица, привредни субјекат „Брзи Гонзалес 123, Лидија Грбин ПР“, матични број: 66463109 те из тог разлога ментори нису били у могућности да спроведу реализацију услуге менторинга.

Комисија – Одбор за евалуацију је констатовала да су све АРРА послале своје финалне менторинг извештаје и да је извршена провера достављене документације, уноса финалних извештаја у Ментор мастер базу, као и статуса корисника менторинга у Агенцији за привредне регистре.

Код Регионалне развојне агенције „РАРИС“ није у потпуности реализовано 305 ментор сати који су били опредељени по Одлуци, односно код једног привредног субјекта „Балканика Тим Доо“, матични број: 21578924 било је опредељено 25 ментор сати по Одлуци, али је реализовано 23 сата. Комисија – Одбор за евалуацију се сложила да призна реализованих 23 ментор сати. Укупно је реализовано 303 ментор сати за 12 привредних субјеката, тако да ће износ за исплату реализованих ментор сати бити коригован у складу са изнетим подацима.

Следи табеларни преглед реализоване менторинг услуге и припадајући износ за исплату средстава по реализованој услузи за сваку од акредитованих регионалних агенција:

Преглед броја одобрених и реализованих ментор сати, по АРРА-ма.

Рб.	АРРА	Бр. корисника	Бр. сати предвиђен одлуком	Бр. реализованих сати	Бр. сати предложених за финансирање	Бруто износ за уплату
1.	Агенција за регионални развој Расинског округа д.о.о Крушевац	4	80	80	80	160.000,00
2.	Регионална агенција за економски развој Шумадије и Поморавља	2	50	52	50	100.000,00
3.	Регионална агенција за просторни и економски развој Рашког и Моравичког округа	5	110	110	110	220.000,00
4.	Регионална агенција за развој и европске интеграције Београд	12	275	275	275	550.000,00
5.	Регионална агенција за развој источне Србије „РАРИС“	12	305	303	303	606.000,00
6.	Регионална развојна агенција Браничево-Подунавље	3	105	105	105	210.000,00
7.	Регионална развојна агенција „Златибор“	10	215	215	215	430.000,00
8.	Регионална развојна агенција „ЈУГ“	5	115	120	115	230.000,00
9.	Регионална развојна агенција ПАНОВРЕГ	9	195	175	175	350.000,00
10.	Регионална развојна	1	25	25	25	50.000,00

агенција Бачка						
11.	Регионална развојна агенција Подриња, Подгорине и Рађевине	9	235	235	235	470.000,00
12.	Регионална развојна агенција Пчињског округа, Врање	10	230	230	230	460.000,00
13.	Регионална развојна агенција Санџака - СЕДА	9	205	205	205	410.000,00
14.	Регионална развојна агенција Срем	13	290	290	290	580.000,00
15.	Регионални центар за друштвено економски развој „БАНАТ“	8	215	215	215	430.000,00
16.	Центар за развој Јабланичког и Пчињског округа	12	350	350	350	700.000,00
Укупно		124	3000	2985	2978	5.956.000,00 рсд

2.2. ПАКЕТ УСЛУГА ЗА ЖЕНЕ И МЛАДЕ У ОКВИРУ ПРОГРАМА ССУ ЗА ММСПП 2022. МИНИСТАРСТВА ПРИВРЕДЕ

Сектор за међународну сарадњу је имплементирао активности на припреми и спровођењу пакета услуга за младе и жене а на основу Уредбе о утврђивању Програма стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2022. години који се реализује преко акредитованих регионалних развојних агенција ("Службени гласник РС", бр. 4/22 од 13.01.2022), Решења Владе РС о давању сагласности на Одлуку о усвајању измена и допуна Годишњег програма рада Развојне агенције Србије за 2022. годину („Службени гласник РС“, бр. 48/2022 од 15.04.2022) .

Упутство са пропратном документацијом и Јавним позивом објављено је 21.04.2022. Јавни позив закључен је 10.05.2022.

Рок за реализацију активности од стране АРРА био је 31.12.2022. године.

Исплата АРРА-ма за пружање ове услуге, врши се након провере и верификације коначних извештаја од стране Комисије, а не касније од рокова наведених у Програму ССУ за ММСПП 2022.

Након пруженог пакета услуга АРРА за сваког појединачног корисника доставља:

- финални извештај који се састоји од менторинг извештаја (који се након попуњавања у електронској верзији, а у оквиру електронске базе података Ментор Мастер, достављају Комисији и у штампаној форми потписаној и овереној од стране директора АРРА) и извештаја о реализованим саветодавним услугама и обукама.
- попуњен Образац за извештавање са одговарајућом документацијом на Порталу Агенције.

Након достављања извештаја и извршене провере достављене документације, Комисија заседа и проверава налазе провере финалних извештаја како би одобрила израду одобрења за плаћање.

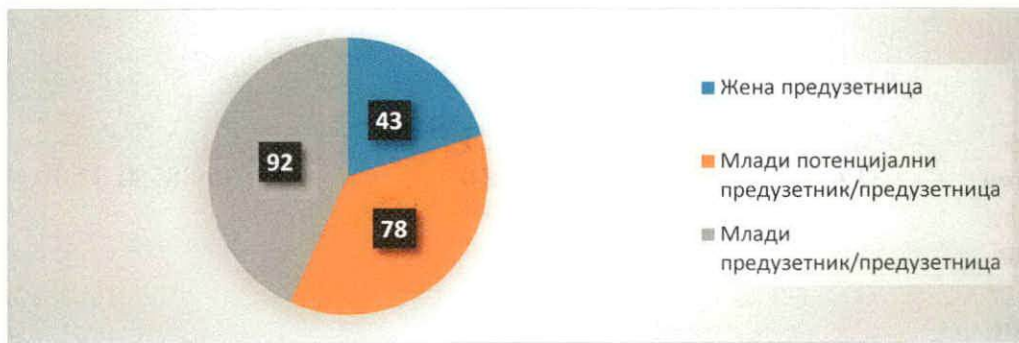
На другом састанку који је одржан 14.03.2023. године Комисија је констатовала да је од **224** одобрених пријава, петнаест акредитованих регионалних развојних агенција у предвиђеном року доставило укупно **213** коначних извештаја, те да је у току процеса спровођења пакета услуга услед приватних и пословних разлога одустало **11** корисника од којих је **6** из категорије „млади потенцијални предузетник/предузетница“, **4** из категорије „млади предузетник/предузетница“ и **1** из категорије „жене предузетнице“. За **6** корисника из категорије „млади потенцијални предузетник“ било је по Одлуци одређено: **657.714,00 рсд**, а за **4** корисника из категорије „млади предузетник/предузетница“: **459.999,84 рсд** и **1** из категорије „жене предузетнице“: **119.714,26 рсд**. Укупно за **11** одусталих корисника било је одређено: **1.237.428,10 рсд**. За поменуте кориснике послата су обавештења о одустајању и то код:

- Агенција за регионални развој Расинског округа д.о.о. Крушевац, **1** корисник : Никола Радисављевић ПР Старе Успомене, матични број : 66251519
- Регионална агенција за економски развој Шумадије и Поморавља д.о.о. Крагујевац, **4** корисника : Александра Ивковић, Катарина Жарић, Јелена Траиловић и Стефан Ђурић.
- Регионална агенција за просторни и економски развој Рашког и Моравичког округа д.о.о. Краљево, **1** корисник : Лидија Павловић
- Регионална агенција за развој и европске интеграције Београд д.о.о, **2** корисника : Ауто сервис Лена 2020, матични број: 66477525 и Марко Станковић ПР производња бетонске галантерије Марко&Санела Пољана, матични број: 66449041.
- Регионална развојна агенција "ЈУГ" д.о.о. Ниш, **1** корисник : Миланка Митровић ПР Ручна израда одеће вуне и вунице Вуненко Пирот, матични број: 65591987
- Регионална развојна агенција Бачка д.о.о. Нови Сад, **1** корисник: Никола Бојандић.
- Регионална развојна агенција Подриња, Подгорине и Рађевине д.о.о, **1** корисник : Срђан Маринковић ПР Рачунарско програмирање Alphasoft Dev Лозничко Поље, матични број: 66111300.

Комисија је констатовала да су све АРРА послале своје финалне извештаје и да је извршена провера достављене документације, уноса финалних извештаја како у Ментор мастер базу тако и на Портал Агенције, као и провера статуса регистрованих корисника у Агенцији за привредне регистре.

Од укупно **213** корисника **92** спада у категорију „млади предузетник/предузетница“, **78** у категорију „млади потенцијални предузетник/предузетница“ (од којих је **39** жене у категорији „млади потенцијални предузетник/предузетница“ и **40** жена у категорији „млади предузетник/предузетница“) и **43** у категорију „жена предузетница“.

Следи графички приказ реализације пакета услуга за младе и жене предузетнице по Програму стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2022. години, Министарства привреде:

Графикон 1 : Графички приказ корисника пакета услуга - Приказ броја корисника по категоријама

Графикон 2 : Графички приказ корисника пакета услуга по категоријама где је приказано колики је број жена корисница пакета

За **213** корисника пакета услуга за које су достављени исправни финални извештаји успешно је реализовано **807** сати саветодавних услуга, **7.502** сата менторинга, у оквиру реализованих обука **193** корисника је присуствовало обукама и **37** корисника је регистровало привредни субјекат у АПР. Укупан бруто износ за исплату АРРА износи **20.179.422,10 рел.**

Следи табеларни преглед реализације пакета услуга и припадајући износ за исплату средстава за сваку од акредитованих регионалних агенција:

Пакет услуга за младе и жене предузетнице 2022.						
Ред. бр.	АРРА	Број пријава	Број одобрених	Одобрени износ	Број реализованих	Реализовани износ
1	Агенција за регионални развој Расинског округа д.о.о. Крушевац	24	22	2,488,284.98	21	2,029,427.92
2	Регионална агенција за економски развој	8	8	899,428.16	4	287,999.94

	Шумадије и Поморавља д.о.о. Крагујевац					
3	Регионална агенција за просторни и економски развој Рашког и Моравичког округа д.о.о. Краљево	12	11	1,042,285.50	10	885,428.50
4	Регионална агенција за развој и европске интеграције Београд д.о.о.	26	26	2,892,856.02	24	2,507,713.32
5	Регионална агенција за развој источне Србије "RARIS" д.о.о. Зајечар	8	8	912,285.48	8	603,714.28
6	Регионална развојна агенција "ЈУГ" д.о.о. Ниш	7	6	659,714.10	5	418,857.10
7	Регионална развојна агенција "Браничево - Подунавље" д.о.о. Пожаревац	10	10	1,095,999.64	10	721,714.28
8	Регионална развојна агенција "Златибор" д.о.о. Ужице	22	22	2,452,856.30	22	2,293,999.18
9	Регионална развојна	14	13	1,443,142.36	12	1,311,142.42

	агенција Бачка д.о.о. Нови Сад					
10	Регионална развојна агенција Подриња, Подгорине и Рађевине д.о.о	8	8	863,714.04	6	599,428.36
11	Регионална развојна агенција Пчињског округа д.о.о. Врање	30	27	3,176,856.22	27	2,979,999.16
12	Регионална развојна агенција Сандака "SEDA" д.о.о. Нови Пазар	18	18	1,666,571.10	18	1,538,856.86
13	Регионална развојна агенција Срем д.о.о. Рума	27	26	3,270,569.94	26	2,362,569.94
14	Регионални центар за друштвено економски развој "БАНАТ" д.о.о. Зрењанин	5	5	563,428.40	5	451,428.40
15	Центар за развој Јабланичко г и Пчињског округа д.о.о. Лесковац	17	14	1,187,142.44	14	1,187,142.44
Укупно		236	224	24,615,134.68	212	20,179,422.10

ПРОГРАМИ/ПРОЈЕКТИ КОЈИ СУ РЕАЛИЗОВАНИ У 2023. ГОДИНИ

1. ПРОЈЕКАТ РАС- ЈАПАНСКА АГЕНЦИЈА ЗА МЕЂУНАРОДНУ САРАДЊУ „ЈСА“ – ОСНАЖИВАЊЕ И ДАЉЕ УСПОСТАВЉАЊЕ УСЛУГЕ

МЕНТОРИНГА ЗА МАЛА И СРЕДЊА ПРЕДУЗЕЋА У ЗЕМЉАМА ЗАПАДНОГ БАЛКАНА (Србија, Босна и Херцеговина, Црна Гора и Северна Македонија) 2022.-2025.

Пројекат је пети у низу у оквиру осамнаестогодишње сарадње са Владом Јапана и Јапанском агенцијом за међународну сарадњу (ЈИСА) и представља наредну фазу у процесу успостављања стандардизоване услуге менторинга у Србији и трансферу српског модела у земљама Западног Балкана.

У периоду јануар – децембар 2023., РАС тим за имплементацију Пројекта у сарадњи са сталним ЈИСА координатором и тимом јапанских експерата, спровео је активности предвиђене Акционим планом за 2023. годину, од којих су кључне:

- Спроведена је *follow up* анализа утицаја менторинг услуге код корисника из 2020. и 2022. године. Израђен је извештај који се базира на одговорима више од 400 ММСПП.
- Усклађен Радни план Пројекта за период јануар – децембар 2023.
- Организоване и спроведене посете српским компанијама – корисницима менторинга са јапанским експертима за KAIZEN
- Регионална Радна група за креирање документације и пројекта за успостављање регионалне Ментор Мастер базе наставила да ради са тимом програмера на унапређењу постојећег ИТ алата и тестирању нових функција.
- Креиран систем за квалификације и ресертификацију ментора, инструктора и тренера
- Реализован тренинг за регионалне партнере на тему Методологија за квалификацију и ресертификацију (Северна Македонија, Република Српска, Црна Гора)
- Креирана методологија и водичи за „Тренинг на послу“ – On the Job Training
- Одржан тренинг за „Тренинг на послу“ – On the Job Training процедуре за све ОЈТ тренере у Србији
- Креирана методологија и водичи за „Classroom Training”
- Одржан тренинг за методологију и процедуре „Classroom Training”, за све тренере у Србији
- Радна група и 8 подгрупа за унаређење тренинга за нове менторе, састављена од тима РАС, јапанских експерата и тренера из АРРА, креирала је материјале за ТоТ, тренинг тренера за 7 тренинг модула („Увод о менторингу и вештине комуникација“, „Управљање људским ресурсима“, „Управљање финансијама и бизнис план“, „Маркетинг и продаја“, „Производни менаџмент и KAIZEN“, „Менторинг за почетнике у бизнису“ и „Менторинг за зрела предузећа“);
- спроведени су . „On the Job“ – тренинзи на послу у 16 МСП – корисника менторинга у Србији за 16 ментора.
- Припремљени и реализовани тренинзи за нове менторе у РС, Северној Македонији и Црној Гори
- спроведени су . „On the Job“ – тренинзи на послу у Северној Македонији, Републици Српској и Црној Гори, у координацији Агенције а од стране сертификованих тренера из АРРА;
- тренинзи за подизање капацитета српских ментора - skill up KAIZEN тренинзи, одржани на три локације у Србији за 47 ментора
- Припремљен и организован панел „Улога менторинг услуге за унапређење пословних перформанси“ у оквиру 8. Међународног Форума Република Србија -Република Српска, у Нишу, 2. новембра са више од 150 присутних представника институција и организација и МСП:

- Награда за најбоље менторе – “Mentor Award”, дводневно талмичење за најбоље менторе у категоријама „Ментори за почетнике“ и „Ментори за зрела предузећа“, одржано је у Београду 13. и 14. новембра
- „Overall Coordination Meeting“ (ОСМ) – састанак свих партнера на Пројекту, организован је 17. и 18. новембра уз присуство представника централе ЈСА Токио и ЈСА Balkan Office;
- Менторинг форуму, који је одржан је 5. децембра, присуствовало је 50 српских ментора, представници Министарства привреде, Јапанске агенције за међународну сарадњу, USAID Big Small Business Пројекта, директори APPA
- „All Mentors Meeting“ – припремљен је и одржан 18. децембра уз присуство Агенције и ЈСА тима и више од 50 српских ментора; Током овог догађаја, ментори су присуствовали тренингу на тему „Агилно управљање“
- Израђен и усклађен Радни план Пројекта за период јануар – децембар 2024. на ницоу Србије и региона
- Припрема документације и упутства и комплетна реализација Јавног позива за „Програм пружања стандардизоване услуге менторинга секторима прерађивачке индустрије 2023.“

2. ПРОГРАМ ПРУЖАЊА СТАНДАРДИЗОВАНЕ УСЛУГЕ МЕНТОРИНГА СЕКТОРИМА ПРАРАЂИВАЧКЕ ИНДУСТРИЈЕ 2023.

Услуга менторинга се односи на бесплатни менторинг сате за ММСПП која послују у оквиру четири сектора прерађивачке индустрије груписане у области: **индустрија машина и опреме; прехранбена индустрија; дрвна и индустрија намештаја и индустрија гуме и пластике.**

Јавни позив за спровођење стандардизоване услуге менторинга секторима прерађивачке индустрије објављен је 12.04.2023. и трајао је до 26.05.2023.

Решењем о образовању Комисије - Одбора за евалуацију за спровођење стандардизоване услуге менторинга секторима прерађивачке индустрије у оквиру Програма у 2023. години, број : 1-01-119-11/2023 од 08.06.2023., в.д. директора Развојне агенције је дао сагласност да се образује Комисија-Одбор за евалуацију.

Комисија – Одбор за евалуацију, заседала је два пута. На првом састанку, који је одржан 23.06.2023. године констатовано је да је седамнаест акредитованих регионалних развојних агенција у предвиђеном року доставило укупно **61** пријаву, док је в.д. директору РАС дат предлог **одобрење 53** и за одбацивање 8 пријава уз припадајуће образложење.

Одлуком о резултатима јавног позива за учешће у спровођењу стандардизоване услуге менторинг у оквиру Програма пружања стандардизоване услуге менторинга секторима прерађивачке индустрије у 2023. години, који је саставни део програма РАС и ЈСА „Оснаживање и даље успостављање услуге менторинга за мала и средња предузећа у земљама Западног Балкана“, који се спроводи преко акредитованих регионалних развојних агенција (у даљем тексту Одлука), број 1-01-119-11/2023-2 од 26.06.2023. године је за **53** одобрених пријава укупан одобрени број сати менторинга 2.600 (цена сата износи бруто 2.500,00 РСД), односно укупан одобрени износ за реализацију менторинга **6.500.000,00 РСД.**

Програм је реализован у складу са методологијом стандардизоване услуге менторинга и Упутством за реализацију. Крајњи рок за спровођење менторинг услуге био је 20.11.2023.

Након пружене стандардизоване услуге менторинга за сваког појединачног корисника, ментори припремају коначни менторинг извештај, који се након попуњавања у електронској верзији, у оквиру електронске базе података Ментор Мастер и одговарајуће апликације на Порталу РАС, достављају Комисији – Одбору за евалуацију и у штампаној форми потписаној и овереној од стране директора АРРА.

На другом састанку Комисије – Одбора за евалуацију, који је одржан 15.12.2023. године чланови Комисије констатовали су да су све АРРА послале своје финалне менторинг извештаје, и да је извршена провера достављене документације, уноса финалних извештаја у Ментор мастер базу, као и статуса корисника менторинга у Агенцији за привредне регистре.

У току процеса менторинга дошло до покретања поступка ликвидације 1 привредног субјекта и то код:

- Регионалне развојне агенције „Браничево – Подунавље“ д.о.о., привредно друштво за прераду млека и производњу сирева „Сирана Јовановић доо, Смедерево“, матични број: 21735124, од 02.10.2023. године издато је Решење од 02.10.2023. године да је у поступку ликвидације. Менторинг услуга која је реализована пре покретања поступка ликвидације, односно 43 сата менторинга који су реализовани пре 02.10. биће признато.

Следи табеларни преглед реализоване менторинг услуге и припадајући износ за исплату средстава по реализованој услузи за сваку од акредитованих регионалних агенција:

Стандардизоване менторинг услуге секторима прерађивачке индустрије 2023. -сумарни преглед по АРРА-ма

Рб.	АРРА	Бр. клијената	Бр. сати предвиђен одлуком	Бр. реализованих сати	Бр. сати одобрених за финансирање	Бруто износ за исплату
1.	Агенција за регионални развој Расинског округа д.о.о. Крушевац	2	100	100	100	250.000
2	Регионална агенција за економски развој Шумадије и Поморавља д.о.о. Крагујевац	2	100	100	100	250.000
3	Регионална агенција за просторни и економски развој Рашког и Моравичког округа д.о.о. Краљево	2	100	100	100	250.000
4	Регионална агенција за развој и европске интеграције Београд д.о.о	5	230	230	230	575.000
5	Регионална агенција за развој источне Србије	1	50	50	50	125.000

"RARIS" д.о.о. Зајечар						
6	Регионална развојна агенција "Браничево-Подунавље" д.о.о. Пожаревац	5	250	250	243	607.500
7	Регионална развојна агенција "Златибор" д.о.о. Ужице	4	200	200	200	500.000
8	Регионална развојна агенција "ЈУГ" д.о.о. Ниш	4	190	190	190	475.000
9	Регионална развојна агенција PANONREG д.о.о. Суботица	4	200	200	200	500.000
10	Регионална развојна агенција Бачка д.о.о. Нови Сад	1	40	40	40	100.000
11	Регионална развојна агенција Подриња, Подгорине и Рађевине д.о.о	4	200	200	200	500.000
12	Регионална развојна агенција Пчињског округа д.о.о. Врање	3	150	150	150	375.000
13	Регионална развојна агенција Санцака "SEDA" д.о.о. Нови Пазар	4	200	200	200	500.000
14	Регионална развојна агенција Срем д.о.о. Рума	6	290	290	290	725.000
15	Регионална развојна агенција Јужни Банат д.о.о. Панчево	2	100	100	100	250.000
16	Центар за развој Јабланичког и Пчињског округа д.о.о. Лесковац	4	200	200	200	500.000
Укупно		53	2600	2600	2593	6.482.500 д

3. ПРОГРАМ ПРУЖАЊА СТАНДАРДИЗОВАНЕ УСЛУГЕ МЕНТОРИНГА У ОКВИРУ ПРОГРАМА ССУ ЗА ММСПШ 2023 МИНИСТАРСТВА ПРИВРЕДЕ

Сектор за међународну сарадњу је имплементирао активности на припреми и спровођењу Стандардизоване услуге менторинга за почетнике, зрела ММСПП и задруге на основу Уредбе о утврђивању Програма стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2023. години ("Службени гласник РС", бр. 18/23 од 04.03.2023.)

Упутство, Јавни позив и пратећа документација, за спровођење Стандардизоване услуге менторинга у оквиру Програма стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2023. години (у даљем тексту: Програм), које је припремио Сектор, објављени су 18.09.2023.. а јавни позив је закључен 6.10.2023.

Решењем в.д. директора број 1–01-119-18/2023 од 16.10.2023. године формирана је Комисија – Одбор за евалуацију која је одржала прво заседање 18.10.2023. како би анализирала пристигле пријаве, предселектоване од стране АРРА.

Комисија - Одбор за евалуацију је на крају саседања констатовала да ће в.д. директору РАС дати предлог за **одобрење за 88 пријава**, док ће за одбацивање предложити **3 пријаве**.

Од **88** пријава за које је дат предлог за одобрење **43** пријаве спада у категорију „Новооснованих“ (од којих је у **24** компаније жена власник), **44** у категорију „Постојећих“ (од којих је у **15** компанија жена власник) и **1** у категорију „Задруге“. Рок за реализацију Пакета за младе и жене је 31.12. 2023. године.

Табеларни преглед броја одобрених корисника по АРРА-ма:

Менторинг за почетнике, зрела МСП и задруге - Табеларни преглед одобреног броја корисника/сати и уговорени износи по АРРА-ма:

Рб.	АРРА	Бр. Одобрених клијената	Бр. сати предвиђен одлуком	Бруто уговорени износ
1.	Агенција за регионални развој Расинског округа д.о.о Крушевац	3	125	312.500,00
2.	Регионална агенција за економски развој Шумадије и Поморавља	3	100	250.000,00
3.	Регионална агенција за просторни и економски развој Рашког и Моравичког округа	1	50	125.000,00
4.	Регионална агенција за развој и европске интеграције Београд	7	265	662.500,00
5.	Регионална агенција за развој источне Србије „РАРИС“	4	180	450.000,00
6.	Регионална развојна агенција Браничево-Подунавље	6	215	537.500,00
7.	Регионална развојна агенција „Златибор“	7	300	750.000,00
8.	Регионална развојна агенција „ЈУГ“	5	165	412.500,00
9.	Регионална развојна агенција ПАНОНРЕГ	4	125	312.500,00

10.	Регионална развојна агенција Бачка	3	110	275.000,00
11.	Регионална развојна агенција Подриња, Подгорице и Рађевине	6	225	562.500,00
12.	Регионална развојна агенција Пчињског округа, Врање	5	125	312.500,00
13.	Регионална развојна агенција Санџака - СЕДА	5	125	312.500,00
14.	Регионална развојна агенција Срем	13	435	1.087.500,00
15.	Регионални центар за друштвено економски развој „БАНАТ“	9	330	825.000,00
укупно		53	2600	6.500.000,00

4. ПАКЕТ УСЛУГА ЗА МЛАДЕ И ЖЕНЕ У ОКВИРУ ПРОГРАМА ССУ ЗА ММСПШ 2023. МИНИСТАРСТВА ПРИВРЕДЕ

Сектор за међународну сарадњу је имплементирао активности на припреми и спровођењу Пакета услуга за младе и жене а на основу Уредбе о утврђивању Програма стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2023. години ("Службени гласник РС", бр. 18/23 од 04.03.2023.)

Упутство, Јавни позив и пратећа документација, за спровођење Пакета услуга за младе и жене у оквиру Програма стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2023. години (у даљем тексту: Програм), које је припремио Сектор, објављени су 6.09.2023. а јавни позив је закључен 27.09.2023.године.

Решењем в.д. директора број 1-01 -119-19/2023 од 16.10.2023. године формирана је Комисија – Одбор за евалуацију, која је одржала прво заседање 24.10.2023.

Од 219 достављених пријава, чланови Комисије су након анализе и провере пристиглих и предселектованих пријава од стране АРРА, донели одлуку да ће в.д. директору РАС дати предлог за одбацивање 2 пријаве и одобравање 217 пријава.

Од 217 пријава за које је дат предлог за одобрење: **86** пријава спада у категорију „Млади потенцијални предузетник/предузетница“ (од којих је **51** жена), **63** у категорију „Млади предузетник/предузетница“ (од којих је у **31** компанији жена власник) и **68** у категорију „Жене предузетнице“.

Рок за реализацију Пакета за младе и жене је 31.12. 2023. године.

Табеларни преглед одобрених корисника пакета услуга за жене и младе по АРРА-ма:

Ред. бр.	АРРА	Број пријава	Број одобрених	Одобрени износ
1	Агенција за регионални развој	16	16	1.825.500,00

	Расинског округа д.о.о. Крушевац			
2	Регионална агенција за економски развој Шумадије и Поморавља д.о.о. Крагујевац	5	5	599,750.00
3	Регионална агенција за просторни и економски развој Рашког и Моравичког округа д.о.о. Краљево	5	5	515,625.00
4	Регионална агенција за развој и европске интеграције Београд д.о.о	13	13	1,594,125.00
5	Регионална агенција за развој источне Србије "RARIS" д.о.о. Зајечар	10	10	1,201,500.00
6	Регионална развојна агенција "ЈУГ" д.о.о. Ниш	7	7	798,500.00
7	Регионална развојна агенција "Браничево- Подунавље" д.о.о. Пожаревац	11	11	1,185,875.00
8	Регионална развојна агенција "Златибор" д.о.о. Ужице	26	26	2,879,250.00
9	Регионална развојна агенција PANONREG д.о.о. Суботица	2	2	174,625.00
10	Регионална развојна агенција Јужни Банат д.о.о.	1	1	122,000.00
11	Регионална развојна агенција Бачка д.о.о. Нови Сад	14	14	1,460,625.00
12	Регионална развојна агенција Подриња, Подгорине и Рађевине д.о.о	13	13	1,519,625.00
13	Регионална развојна агенција Пчињског округа д.о.о. Врање	27	27	2,757,875.00
14	Регионална развојна агенција Санџака "SEDA" д.о.о. Нови Пазар	19	18	1,981,250.00

15	Регионална развојна агенција Срем д.о.о. Рума	24	24	2,614,375.00
16	Регионални центар за друштвено економски развој "БАНАТ" д.о.о. Зрењанин	5	5	611,625.00
17	Центар за развој Јабланичког и Пчињског округа д.о.о. Лесковац	21	20	2,099,375.00
Укупно		219	217	23.941.500,00

ЕВРОПСКА МРЕЖА ПРЕДУЗЕТНИШТВА (ЕЕН)

У циљу ефикасног и ефективног искоришћавања потенцијала микро, малих и средњих предузећа на јединственом европском тржишту, Европска комисија је 2008. године формирала Европску мрежу предузетништва – „Enterprise Europe Network“ (ЕЕН). Европска мрежа предузетништва, као највећа европска мрежа за пословну подршку, нуди разнолику помоћ микро, малим и средњим предузећима и предузетницима у Европској унији и шире. Конзорцијум који овај пројекат спроводи у Србији чине:

- Привредна комора Србије, координатор
- Развојна агенција Србије
- Иновациони центар Машинског факултета у Београду
- Пословни инкубатор Нови Сад
- Универзитет у Нишу
- Институт Михајло Пупин

Двогодишњи пројекат ЕЕН је крајем 2021. године успешно завршен а крајем 2023. године Република Србија је потписала нови споразум о наставку овог пројекта у коме Агенција поново учествује као део Конзорцијума Србије. Нови пројекат је планиран од 2022. до средине 2025. Иако је споразум о наставку пројекта потписан са закашњењем, Агенција је током 2022. и 2023. године радила на реализацији планираних активности у оквиру овог пројекта.

Током 2023. године реализоване су четири групе активности:

1. Прекограничне партнерске услуге за подизање пословне сарадње: Догађаји (business-to-business састанци, cluster-to-cluster састанци, компанијске мисије и сл.) у оквиру ЕЕН мреже су организоване како у виртуелном формату тако и уживо. Агенција је учествовала у организацији и промоцији више business-to-business догађаја а поједини догађаји су планирани до краја године.

2. Услуге подршке и информисања: Агенција је у директним контактима са 50 компанија пружила информације и подршку домаћим привредним друштвима у вези са услугама које Мрежа пружа, а које се тичу интернационализације пословања, услова за пословање на ЕУ тржишту и пружање информација о ЕУ програмима.

3. Промоција Мреже и комуникационе активности: Агенција је самостално и у сарадњи са АРРА кроз Програм ССУ промовисала услуге и активности Мреже.

4. **Учествовање у активностима Мреже:** Представници Агенције су учествовали на догађајима (састанцима, тренинзима, пословним сусретима, секторским групама, тренинзима, саветодавним надзорним групама) које је организовала Европска мрежа предузетништва.

Промотивни материјали Агенције

Током 2023. године Агенција је радила на унапређењу и ажурирању постојећих промотивних материјала Агенције. За потребе учешћа на сајмовима и конференцијама Агенција је ажурирала брошуру „Why Invest in Serbia“ на енглеском језику. За потребе представљања инвестиционих потенцијала Србије у НР Кини ажурирана је брошура „Why Invest in Serbia“ на кинеском језику. Такође, у сарадњи са Амбасадом Републике Италије припремљена је и брошура о могућностима улагања у Србију на италијанском језику. Осим опште брошуре, Агенција је ажурирала информације и у брошурама посвећеним одређеним индустријским секторима.

Организација конференција и форума:

8. Међународни форум о сарадњи

Развојна агенција Србије и Развојна агенција Републике Српске традиционално сваке године заједнички организују Међународни форум о сарадњи који на једном месту окупља привреднике из земаља региона и ЕУ, представнике државних институција и привредних комора, развојних агенција, као и других организација које пружају подршку привреди, све у циљу размене искуства, промовисања својих производа и услуга, као и успостављања нових пословних контаката и будуће сарадње

Осми међународни форум о сарадњи одржан је 02-03.11.2023. у НТП Нишу, у Нишу, Република Србија и осим привредника из Србије и Републике Српске окупио је и привреднике из 13 земаља. Овогодишње теме Форума су укључивале одрживи развој, подршка МСП, иновације, менторска подршка МСП кроз ЈСА пројекат итд. У оквиру Форума одржано је преко 200 састанака у оквиру међународних пословних сусрети за МСП уз подршку Европске мреже предузетништва.

У 2024. години домаћини Форума ће бити колеге из Републике Српске.

Учешће Републике Србије на Међународном сајму инвестиција и трговине ЦИФИТ, Сијамен, НР Кина

Агенција је узела учешће у организацији наступа Републике Србије на сајму инвестиција и трговине ЦИФИТ, који се одржао од 05-11. септембра 2023. године у Сјамену, НР Кина. Србија је била почасни гост по други пут на овом сајму и представила се са павиљоном од 500м². Сајам ЦИФИТ је један од највећих светских сајмова за билатералну и мултилатералну промоцију инвестиција. Организатор овог сајма је Министарство трговине НР Кине, Влада провинције Фуђијан као и Општинска народна Влада града Сијамен, а уз подршку Државног Већа НР Кине (тј Владе), Светског удружења сајмова, Светске трговинске организације итд.

Српску делегацију у НР Кини предводила је потпредседница владе и министарка културе Маја Гојковић, а у делегацији су били и министарка рударства и енергетике Дубравка Ђедовић, министар информисања и телекомуникација Михаило Јовановић, министарка науке, технолошког развоја и иновација Јелена Беговић, представници Агенције и Привредне коморе Србије.

Током сајма одржан је и Српски Инвестициони Форум где је Србија представила најзначајније пројекте потенцијалним кинеским партнерима: Изложба EXPO 2027, BIO4 Кампс у Београду, Иновациони дистрикт у Крагујевцу као и Мапа инвестиција за циљеве одрживог развоја UN (SDG) за Србију, коју су заједнички израдиле Владе Р. Србије и Канцеларија Програма Уједињених нација за развој (UNDP) у Србији.

Представници Агенције су на конференцији представили могућности за улагање у Србију кинеским компанијама у више различитих сектора као и примере добре праксе и најзначајније инвестиционе пројекте у Србији.

Конференција "SEE Automotive Conference - Connect & Supply 2023"

Агенција је у сарадњи са Аутомобилским кластером Србије и Немачке организације за међународну сарадњу ГИЗ, од 30. до 31. маја 2023. године у хотелу Crown Plaza у Београду организовала девету по реду годишњу конференцију о аутомобилској индустрији земаља Југоисточне Европе "SEE Automotive Conference - Connect & Supply 2023".

Први дан догађаја је био предвиђен за конференцију и панел дискусије док су током другог дана одржани међународни пословни сусрети у оквиру Европске мреже предузетништва. Конференција је окупила преко 350 учесника из више од 150 компанија а одржано је више од 700 састанака (b2b сусрета).

Фокус конференције је био на е-мобилности, развоју нових технологија као и могућностима за развој и примену иновација у аутомобилској индустрији.

Поједини панели су обухватили и трендове и изазове у производњи, потенцијалима за добављаче из Југоисточне Европе и одговарању на потребе OEM. Догађају су присуствовали лидери у овом сектору у региону Југоисточне Европе.

Циљ догађаја је да окупи и повеже OEM и TIER1&2 добављаче и релевантне институције како би се унапредио развој аутомобилске индустрије у региону. Конференција и пословни сусрети пружају могућност компанијама да пронађу квалификоване добављаче, нове међународне клијенте, размене искуства и знања у сегменту нових технологија и иновација, као и истраживање нових опција за инвестирање.

Конференција "Нове могућности за инвестирање '23"

Агенција је пружила подршку и узела учешће у инвестиционој конференцији "Нове могућности за инвестирање '23", која је одржана у Крагујевцу, 19. маја 2023. године. Конференцију су организовали град Крагујевац, Регионална агенција за економски развој Шумадије и Поморавља и Шумадија Сајму уз подршку Развојне агенције Србије.

Током конференције одржаног је више панела а кључне теме су биле потенцијали Западног Балкана као инвестиционе дестинације, значај развоја индустријских и технолошких паркова у Србији и Југоисточној Европи, међународна финансијска подршка компанијама као и национална подршка инвестиционим пројектима.

Агенција је узела учешће у више панела и представила своје активност и подршку коју пружа МСП као и потенцијалним инвеститорима из земље и иностранства.

Током конференције најављен је и инвестициони сајам "SEE INVEST EXPO 2024" који би требао да одржи у Крагујевцу у 2024. години.

Посета делегације града Хезе, НР Кина Србији

У оквиру посете представника града Хезе, НР Кина Србији, Агенција је 23. августа 2023. године организовала састанак са делегацијом и упознала их са могућностима за сарадњу и инвестирање у Србију. Привредну делегацију су чинили представници града Хезе, НР Кина, представници провинције Шандонг као и компаније из града Хезе, заинтересоване за пословање са Србијом, из сектора прехранбене индустрије, хемијске индустрије и туризма.

Односи са медијима и новинарима

У 2023. години припремани су промотивни текстови, интервјуи и изјаве за директора и представнике Агенције, и то за реномиране домаће дневне листове, као и за познате магацине који се објављују на енглеском језику (сарадња са магацинима CorD magazine, Diplomacy&Commerce, CorD magazine, Real Estate magazine, Nira press (Економетар, Бизнис магацин), сарадња са међународним медијским кућама и издањима у Европи, Азији и свету (Fortune, Forbes Middle East, Forbes, fDi intelligence – Financial Times, Sky News Arabia, China Investment, итд.), и многим другим онлајн издањима и порталима у Србији.

Подршка потенцијалним инвестицијама и пословним посетама

У оквиру регуларних активности делови сектора пружају подршку потенцијалним инвестиционим пројектима у виду организације пословних и посета потенцијалних страних инвеститора. Активности се односе на протокол посета, делегација, организацију састанака и организацију логистичке и свих других видова подршке посетама и преговорима са потенцијалним инвеститорима у сарадњи са другим секторима у Агенцији, Генералним Секретаријатом Владе РС и релевантним институцијама.

Остале активности

Western Balkan 6

Сходно усвојеном Акционом плану за спровођење Регионалне инвестиционе реформске агенде (РИРА) за период 2021-2024, а као наставак пројекта 2019-2021, Агенција је препозната као једна од надлежних институција за реализацију активности из регионалне инвестиционе области. Као чланови Радне групе за имплементацију РИРА представници Агенције, Сектора за планирање и анализу и Сектора за међународну сарадњу су учествовали у раду Радне групе, на састанцима – националним консултацијама са представницима Светске банке, Европске комисије и Савета за регионалну сарадњу; на редовним састанцима свих економија у оквиру РИРА, те извештавању како на националном, тако и регионалном нивоу. Представници Сектора за међународну сарадњу су ангажовани у делу промоција инвестиција (национални и регионални ниво), а део су и тима Агенције за припрему и реализацију „Outreach“ кампање која се спроводила у сарадњи са Светском банком, и чија је прва фаза реализована у последњем кварталу 2019. године. Outreach кампања је настављена и током 2023. године, у оквиру које је објављено 5 онлајн реклама у магазину Аутомotive Невс Еуропе. Током 2023. године планиране су и реализоване активности на промоцији инвестиционих потенцијала Србије у циљу проналажења компанија заинтересованих за улагање у Србију (учешће на инвестиционим конференцијама као и пословним сусретима током посета привредних делегација из иностранства).

Сарадња са ЕБРД и ФАО

У сарадњи са Агенцијом, Организација за храну и пољопривреду Уједињених нација (ФАО) и Европска банка за обнову и развој (ЕБРД) су и у току 2023. године спровели вебинар посвећен

темама у вези са извозом свежег воћа и поврћа на тржишта Нордијског региона. Водич за извоз на тржиште Нордијског региона је доступан на сајту Агенције.

Први вебинар оваквог типа је одржан у 2022. години и то „Водич за извоз воћа и поврћа на тржиште САД” који је био посвећен промоцији електронског водича, и доступан је на сајту Агенције као и видео материјалима на YouTube каналу, апружају све релеватне информације, знања, савета од стране експерата за извоз, са посебним акцентом на тржиште САД и регулативу и трендове на овом тржишту. Након тога, током 2022. одржана су још два вебинара на тему извоза на тржиште Блиског Истока. Креиран је и објављен на сајту Агенције „Водич за извоз свежег воћа и поврћа на тржиште Блиског истока – Уједињени Арапски Емирати и Саудијска Арабија”, што је била и тема два вебинара.

Сви вебинари део су пројекта Организације за храну и пољопривреду Уједињених нација (ФАО) и Европске банке за обнову и развој (ЕБРД) под називом "Подршка диверзификацији извоза пољопривредног и прехранбеног сектора Западног Балкана и Источне Европе", који је усмерен ка пружању подршке домаћим компанијама у приступу новим тржиштима и јачању конкурентности пољопривредног и прехранбеног сектора.

Представљање инвестиционих могућности на међународним конференцијама

Представници Сектора су у 2023.. години учествовали на инвестиционој конференцији у Штутгарту, Немачка која је организована током трајања сајма добављача Global Automotive Components and Suppliers Expo у новембру, где су немачким инвеститорима из сектора аутомобилске индустрије представљене могућности за улагање у Србију. Након догађаја, представници Агенције су имали пословне сурете са потенцијалним инвеститорима, од којих се очекује да резултирају конкретним упитима заинтересованих инвеститора.

Такође, представници сектора су узели учешће и на Српско-италијанском пословном форуму који је одржан у марту 2023. у Београду. Италијанским инвеститорима презентоване су могућности улагања у Србију као и подршка коју Агенција пружа потенцијалним инвеститорима. Овај Форум је окупио највећу италијанску делегацију у последњих 10 година, а сам догађај је био највећи пословни форм у последњих пет година на билатералном нивоу.

Припрема извештаја о билатералној економској сарадњи, МОУ, информација и докумената из делокруга међународне сарадње

Сектор за међународну сарадњу је у 2023. години координирао и у сарадњи са Сектором за регионални развој и регионалну сарадњу припремао:

- извештаје о билатералној економској сарадњи са одређеним земљама (на основу података РЗС, Управе царина, прилога о улагањима одељења за планирање, извештавање и анализу) који се припремају за потребе кабинета Председника, Министарства привреде, министарстава, као и других институција. Током 2023. године припремљено је више од 400 прегледа сарадње;
- одговоре и материјале на захтев Министарства привреде и Министарства спољних послова – дипломатско конзуларних представништва Републике Србије и других држава.

4.2 Сарадња са међународним организацијама/пројектима

Представници Сектора су у претходном периоду имали успешну сарадњу са следећим институтцијама: JICA BO, JICA HQ Tokyo, USAID Мисијом у Србији; GIZ PSD „Private Sector Development Project“ пројектом; „Big Small Businesses Project“, ACIDI VOCA, EUPRO PLUS, UN, WB, EBRD, FAO, EU EIT/RIS и другим међународним пројектима-организацијама, НАЛЕД, министарствима.

V Извештај о раду Сектора за регионални развој и регионалну сарадњу

Програми пренети из 2019. године

1. Програм за унапређење сарадње и подизање капацитета на регионалном и локалном нивоу у 2019. години

Агенција је креирала Програм за унапређење сарадње и подизање капацитета на регионалном и локалном нивоу, кроз који се идентификују сви релевантни субјекти регионалног развоја, као и потребе за унапређењем капацитета, а све у циљу заједничке реализације пројеката акредитованих регионалних развојних агенција (АРРА) и јединица локалне самоуправе (ЈЛС). За реализацију овог програма Агенција је у свом програмском буџету за 2019. годину определила 20.000.000,00 динара.

У 2023. години достављени су завршни извештаји за преостала два пројекта и пренет други део средстава за један пројекат. Регионална развојна агенција Златибор из Ужица поднела је Завршни извештај за реализацију пројекта „Инфраструктура као предуслов равномерног регионалног развоја - Израда пројектно техничке документације за другу фазу система водоснабдевања Сушица“ и исплаћена су сва уговорена средства. Регионална развојна агенција Југ из Ниша поднела је Завршни извештај, али с обзиром да је пројекат само делимично реализован, други део средстава није исплаћен, односно 18.01.2023. године закључен је Споразум о престанку Уговора о коришћењу бесповратних средстава.

2. Програм финансијске подршке корисницима пројеката ИПА програма територијалне сарадње

Агенција је креирала Програм финансијске подршке корисницима пројеката ИПА програма територијалне сарадње којим пружа финансијску подршку свим легитимним корисницима пројеката који се финансирају из ИПА програма територијалне сарадње, односно из програма прекограничне и транснационалне сарадње. Општи циљ Програма је јачање регионалне конкурентности и сарадње кроз реализацију партнерских пројеката, као и унапређење и одрживост институционалних капацитета у креирању и реализацији пројеката. Укупан буџет Програма у 2019. години износио је 40.000.000,00 динара. До краја 2019. године примљено је 35 пријава, од којих је 30 одобрено за суфинансирање. У 2019. години исплаћен је износ од 27.267.753,21 динара, а у 2020. годину су пренета средства у износу од 12.732.246,79 динара. Након исплате одобрених средстава свим корисницима, у оквиру овог програма преостало је 101.321,34 динара.

У периоду 2021.-2022. година сви корисници средстава доставили су завршне извештаје о реализацији пројеката, као и одобрења Уговорачког тела, односно било је преостало још да се доставе одобрења Уговорачког тела за 9 корисника. У току 2023. године, 7 корисника је доставило наведена одобрења, док два корисника још увек чекају одобрење.

Програм пренет из 2020. године

1. Програм стандардизације услуга АРРА потенцијалним инвеститорима

Агенција је креирала Програм стандардизације услуга АРРА потенцијалним инвеститорима како би унапредила капацитете регионалних развојних агенција и оспособила их да учествују у реализацији једног дела услуга које се пружају потенцијалним инвеститорима на локалном и регионалном нивоу. Програм обухвата едукацију запослених у АРРА и финансијску подршку за пружање услуга потенцијалним инвеститорима, као и пружање помоћи ЈЛС у идентификацији, припреми и презентацији инвестиционих локација и пројеката. Агенција се креирањем Програма определила да посредује у стварању услова за успостављање односа између АРРА и потенцијалних инвеститора, а све у циљу бољег позиционирања АРРА, у контексту њихове улоге значајних чинилаца економског развоја на локалном и регионалном нивоу и остваривања боље интеграције страних улагача у локални економски систем.

Током 2023. године, 3 АРРА су реализовале активности предвиђене Програмом: Регионална агенција за економски развој Шумадије и Поморавља из Крагујевца, Агенција за регионални развој Расинског округа из Крушевца и Регионална агенција за развој источне Србије - РАРИС д.о.о. Зајечар. За 1. квартал је исплаћено 40.000,00 динара, у 2. кварталу није било реализованих активности, а за 3. квартал 150.000,00 динара. За четврти квартал се о реализованим активностима извештај доставља у јануару 2024. године.

Програм пренет из 2022. године

1. Програм финансијске подршке корисницима пројеката ИПА програма територијалне сарадње

Агенција је креирала Програм финансијске подршке корисницима пројеката ИПА програма територијалне сарадње како би се омогућила финансијска подршка корисницима пројеката који се финансирају из ИПА програма територијалне сарадње, односно из програма прекограничне и транснационалне сарадње.

Општи циљ Програма је јачање регионалне конкурентности и сарадње кроз реализацију партнерских пројеката, као и унапређење и одрживост институционалних капацитета у креирању и реализацији пројеката. Распољива средства се одобравају по пројекту као суфинансирање или предфинансирање 15% обавезног финансијског учешћа корисника у пројектима, тако што Агенција финансира до 10%, а корисник минимум 5% пројекта. Максималан износ бесповратних средстава које се додељују по пројекту је 1.000.000,00 динара, а средства су додељивана уколико постоји уговор са уговарачким/регулаторним телом ИПА програма за одобрене пројекте.

Укупан буџет Програма износио је 20.000.000,00 динара, у 2022. години исплаћен је износ од 17.687.412,63 динара, док су у 2023. годину пренета средства у износу од 2.312.587,37 динара, до коначне реализације Програма.

До краја 2022. године примљено је 22 пријаве, од којих је 21 одобрена за суфинансирање, у укупном износу од 17.687.412,60 динара. У 2023. години, утрошена су сва преостала средства, и то на следеће кориснике:

Корисник	Врста пројекта	Назив ИПА програма	Одобрени износ
----------	----------------	--------------------	----------------

Едукациони центар Лесковац	Прекогранични	Програм прекограничне сарадње Србија - Северна акедонија 2016 -2020	1.000.000,00 РСД
Едукациони центар Лесковац	Прекогранични	Програм прекограничне сарадње Бугарска - Србија	800.000,00 РСД
Град Шабац	Прекогранични	Програм прекограничне сарадње Хрватска – Србија 2014-2020	512.587,37 РСД
УКУПНО:			2.312.587,37 РСД

Програм реализован у 2023. години

1. Програм за унапређење сарадње и подизање капацитета на регионалном и локалном нивоу

Програм за унапређење сарадње и подизање капацитета на регионалном и локалном нивоу (у даљем тексту: Програм) има за циљ јачање међуинституционалне сарадње и капацитета АРРА и ЈЛС. Кроз Програм би се повезали релевантни субјекти регионалног развоја и идентификовале потребе за унапређењем капацитета, а све у циљу заједничке реализације пројеката од значаја за регионални развој. Подршка се реализује кроз суфинансирање дела оправданих трошкова пројеката које ће у партнерству реализовати АРРАи ЈЛС, а који су усмерени на:

- умрежавање партнера на међународном, регионалном и локалном нивоу кроз унапређивање и јачање међуинституционалне сарадње;
- унапређење капацитета субјеката регионалног развоја у областима: управљање развојним пројектима, привлачење директних инвестиција и промоција извоза; приступ и повлачење средстава из различитих извора финансирања (ЕУ и други фондови);
- подршка за подстицање равномернијег регионалног развоја кроз реализацију међуинституционалних активности и креирање механизма подршке ММСП и предузетницима (кроз прикупљање података о потребама привреде, обраду и анализу података), односно стимулисање пословног удруживања и креирање ланаца вредности;
- промоцију значаја регионалног развоја и субјеката регионалног развоја, као и важности придруживања ЕУ.

До краја 2023. године примљено је укупно седам пријава, две пријаве ЈЛС и пет пријава АРРА. Потенцијални корисници презентовали су пројекте на две седнице Комисије и након тога припремљени су извештаји и одлуке о додељеним средствима. За наведених седам пројеката додељено је укупно 9.198.400,00 РСД, односно у расположивом буџету преостало је 801.600 РСД, тако да ће Јавни позив бити отворен до утрошка средстава.

Средства се преносе у два дела, први део авансно (50%), а други део као рефундација, по реализацији свих активности и достављању завршног извештаја. У 2023. години започета је исплата првог дела средстава и исплаћен је износ од 1.988.800,00 РСД.

**ОДОБРЕНА СРЕДСТВА У ОКВИРУ ПРОГРАМА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ САРАДЊЕ И ПОДИЗАЊЕ
КАПАЦИТЕТА НА РЕГИОНАЛНОМ И ЛОКАЛНОМ НИВОУ у 2023. години**

ПОДНОСИЛАЦ ПРОЈЕКТА	НАЗИВ ПРОЈЕКТА	ЈЛС ПАРТНЕРИ НА ПРОЈЕКТУ	ОДОБРЕНА СРЕДСТВА (РСД)
Регионална агенција за економски развој Шумадије и Ломоравља	Унапређење инвестиционог амбијента у граду Крагујевцу	Крагујевац - град	1.998.000,00
Регионална развојна агенција Пчињског округа	Предузетничка инфраструктура и међуинституционална сарадња као кључ регионалног и локалног развоја	Трговиште	1.010.800,00
Центар за развој Јабланичког и Пчињског округа	Био-округ "Јужна Србија"	Лесковац; Врање; Власотинце; Бојник; Лебане; Медвеђа; Владичин Хан; Сурдулица; Трговиште;	1.999.600,00
Град Бор	Унапређење предузетничке инфраструктуре у источној Србији	Регионална агенција за развој источне Србије	1.110.000,00
Град Врање	Образовање у функцији регионалног развоја	Регионална развојна агенција Пчињског округа	880.000,00
Регионална развојна агенција Златибор д.о.о Ужице	Путна инфраструктура као предуслов креирања међуопштинског туристичког производа-Израда пројектно-техничке документације за путни правац који директно повезује туристичке атракције у клисури реке Ђетиње у Ужицу и туристичког места Златибор	Ужице	1.500.000,00
Регионална развојна агенција Срем доо Рума	Иновирање постојеће и израда недостајуће пројектно-техничке документације за комплекс Регионалног центра за одрживи развој	Сремска Митровица	700.000,00
УКУПНО:			9.198.400,00

Програми и мере Министарства привреде

1. Програм подршке АРРА у 2022. години

Програм подршке акредитованим регионалним развојним агенцијама у 2022. години спроводи Министарство привреде у сарадњи са Агенцијом и Фондом за развој.

Програм се спроводи преко АРРА и представља две групе услуга, и то:

- Услугу пружања помоћи јединицама локалних самоуправа, односно установама и организацијама чији су оснивачи јединице локалне самоуправе у припреми међународних, регионалних и локалних развојних пројеката.
- Стандардизовани сет услуга пружања помоћи потенцијалним и постојећим микро, малим и средњим предузећима и предузетницима (у даљем тексту: ММСПП), задругама и кластерима.

У оквиру Услуге пружања помоћи јединицама локалних самоуправа, односно установама и организацијама чији су оснивачи јединице локалне самоуправе, у припреми међународних,

регионалних и локалних развојних пројеката, у 2022. години потписани су уговори између Министарства привреде, Агенције и АРРА, припремљени су квартални извештаји и Министарству прослеђене пријаве за прва три квартала 2022. године у 2022. години, док се за IV квартал 2022. године средства одобравају и исплаћују у току 2023. године, након доношења одлуке Министарства привреде, а Завршни извештај о реализацији Програма се доставља Министарству привреде до 15. марта 2023. године. Развојној агенцији је у 2022. години од стране Министарства пренето укупно 10.676.000,00 РСД, па је са неутрошених 5.549.987,00 РСД из 2021. године, за ову услугу укупно расположиво било 16.225.987,00 РСД. Од тих средстава, 3.530.000,00 РСД је пренето АРРА у току реализације програма, односно неутрошено је остало 12.695.987,00 РСД. Када се од овог износа износа (12.695.987,00 РСД) одузме износ неутрошених средстава за 2022. годину (7.146.000,00 РСД), а како је Уредбом предвиђено да се евентуална неутрошена средства из 2022. године могу користити у 2023. години за финансирање активности утврђених овим програмом, добијен је износ од 5.549.987,00 РСД, који је представљао неутрошена средства из 2021. године и који је враћен у буџет Републике Србије.

За IV квартал 2022. године средства се исплаћују у току 2023. године, након доношења одлуке Министарства привреде, а Завршни извештај о реализацији Програма се доставља Министарству привреде до 15. марта 2023. године.

У оквиру Стандардизованог сета услуга, у 2022. години Агенција је припремила документа и то: Упутство за реализацију Програма, План и надзор и обрасце за извештавање. Такође извршена је припрема Портала за унос АРРА и контролу извршених услуга од стране Агенције. Потписани су уговори између Министарства привреде и Агенције и Агенције и АРРА.

АРРА су пружале услуге корисницима у складу са Програмом и на месечном нивоу и о томе извештавале Агенцију. Агенција је затим припремала месечне извештаје о спровођењу Програма и слала их Министарству на валидацију. Након добијене сагласности од стране Министарства Агенција је вршила исплате за пружене услуге на кварталном нивоу. У првој половини 2023. године Агенција је извршила плаћања за услуге које су спроводиле АРРА у IV кварталу и то:

Врста услуге	IV квартал
Информације	500.000,00 динара
Промоције	720.000,00 динара
Теренска контрола	23.000,00 динара

2. Програм подршке АРРА у 2023. години

Програм подршке акредитованим регионалним развојним агенцијама у 2023. години спроводи Министарство привреде у сарадњи са Агенцијом и Фондом за развој.

Програм се спроводи преко АРРА и представља две групе услуга, и то:

- Услугу пружања помоћи јединицама локалних самоуправа, односно установама и организацијама чији су оснивачи јединице локалне самоуправе у припреми међународних, регионалних и локалних развојних пројеката.
- Стандардизовани сет услуга пружања помоћи потенцијалним и постојећим микро, малим и средњим предузећима и предузетницима (у даљем тексту: ММСПП), задругама и кластерима.

У оквиру Услуге пружања помоћи јединицама локалних самоуправа, односно установама и организацијама чији су оснивачи јединице локалне самоуправе, у припреми међународних, регионалних и локалних развојних пројеката, у 2023. години потписани су уговори између Министарства привреде, Агенције и АРРА, припремљени су квартални извештаји и Министарству прослеђене пријаве за прва три квартала 2023. године. До краја 2023. године Министарство привреде донело је Одлуке о одобравању средстава АРРА за спроведене услуге за прва три квартала 2023. године, тако да је за I квартал 2023. године за 8 АРРА исплаћен износ од 1.040.000,00 динара, за II квартал за 9 АРРА 1.000.000,00 динара, а за III квартал за 10 АРРА одобрено је 840.000,00 динара, од чега су до краја 2023. године исплаћена средства за 1 АРРА у укупном износу од 20.000,00 динара, односно у току 2023. године, за прва три квартала, укупно је исплаћено 2.060.000,00 динара.

За III и IV квартал 2023. године средства се исплаћују у току 2024. године, након доношења сагласности Министарства привреде, а Завршни извештај о реализацији Програма се доставља Министарству привреде до 15. марта 2024. године.

У оквиру Стандардизованог сета услуга, у 2023. години припремљено је Упутство за реализацију Програма, План и надзор и потписани су уговори између Министарства привреде и Агенције и Агенције и АРРА. АРРА су пружале услуге корисницима у складу са Програмом и на месечном нивоу о томе извештавале Агенцију која је затим припремала месечне извештаје о спровођењу Програма и слала их Министарству на валидацију, а како би се АРРА извршила исплата за пружене услуге на кварталном нивоу. Закључно са 31.12.2023. године Агенција је извршила плаћања за услуге које су спроводиле АРРА у I и II квартал и то:

Врста услуге	I+II квартал (закључно са 31.12.2023. године)
Информације	746.000,00 динара
Промоције	1.242.000,00 динара
Организација догађаја	1.125.000,00 динара
Теренска контрола	314.000,00 динара

3. Мера суфинансирања годишње чланарине јединица локалне самоуправе (ЈЛС) за рад и пословање АРРА

Уредбом о утврђивању Програма подстицања регионалног и локалног развоја у 2023. години („Сл. гласник РС“, бр. 18/2023) и Уговором о реализацији Мере суфинансирања годишње чланарине јединица локалне самоуправе за рад и пословање акредитованих регионалних развојних агенција у 2023. години, уређени су циљеви, корисници средстава, финансијски оквир, неопходна документација и начин реализације Мере, која је поверена Агенцији.

Основни циљ Програма је подршка регионалном и локалном развоју кроз повезивање субјеката регионалног развоја на националном, регионалном и локалном нивоу.

До рока предвиђеног Уредбом, односно до 5. октобра 2023. године, за наведену меру поднето је укупно 59 захтева ЈЛС. Од укупно примљених захтева, у складу са важећом уредбом о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе, од укупно примљених захтева ЈЛС, 31 припада трећој групи нивоа развијености, која има право на суфинансирање у износу од 25% годишње чланарине.

На јединице локалне самоуправе из четврте групе нивоа развијености односи се 15 захтева, са правом на суфинансирање 50% годишње чланарине. На девастиране јединице локалне самоуправе односи се 13 захтева, којима припада право на суфинансирање 75% износа годишње чланарине.

На основу прегледа целокупне документације утврђено је да свих 59 ЈЛС испуњава услове за суфинансирање чланарине и сви примљени захтеви су, са пратећом документацијом и извештајем о примљеним захтевима, предати Министарству привреде на одлучивање и исплату тражених средстава.

Поверени послови

Акредитација регионалних развојних агенција

Акредитацијом се регионалним развојним агенцијама поверавају одређени државни послови, односно спровођење развојних пројеката и активности које се финансирају из буџета Републике и других извора у складу са Законом о регионалном развоју. Поступак акредитације започео је 2012. године, а у Србији тренутно постоји 17 АРРА.

Током 2023. године поднето је 7 захтева за обнову акредитације, од чега је до краја 2023. године 4 захтева за обнову акредитације окончана одлуком о обнови акредитације, и то:

- Решење о обнављању акредитације Регионалне агенције за развој источне Србије – РАРИС д.о.о. Зајечар број 1-04-023-12/2023-1 од 03.07.2023. године;
- Решење о обнављању акредитације Центра за развој Јабланичког и Пчињског округа д.о.о. Лесковац број 1-04-023-11/2023-2 од 03.07.2023. године;
- Привремено решење о обнављању акредитације Регионалне агенције за просторни и економски развој Рашког и Моравичког округа д.о.о. Краљево, број 1-04-023-36/2023-1 од 18.12.2023. године;
- Решење о обнављању акредитације Регионалне развојне агенције Југ д.о.о. Ниш број 1-04-023-39/2023-2 од 20.12.2023. године.

Крајем 2023. године примљена су још 3 захтева за обнову акредитације, која ће бити разматрана у 2024. години. Захтеве су доставиле: Регионална развојна агенција Златибор д.о.о. Ужице, Регионална развојна агенција „Бачка“ д.о.о. Нови Сад и Регионална развојна агенција „Срем“ д.о.о. Рума.

Вредновање рада АРРА

У складу са Правилником о ближим условима и критеријумима за вредновање рада Регионалних развојних агенција (“Сл. гласник РС”, бр. 6/2011), Агенција је у обавези да једанпут годишње изврши вредновање рада АРРА за послове за које су акредитоване, за претходну годину. Комисија за вредновање врши теренски обилазак сваке АРРА, проверава податке наведене у извештају о раду и евалуационом обрасцу, бодује активности у складу са прописаним критеријумима и индикаторима и припрема Извештај о извршеном вредновању са предлогом оцене. Коначну оцену рада доноси директор Агенције.

У 2023. години, након извршеног теренског обиласка сваке од АРРА и комплетирања неопходне документације, извршено је вредновање рада за 2022. годину:

Назив АРРА	Број поена	Оцена
Регионална агенција за развој и евроинтеграције Београд	82,3	одличан

Регионална развојна агенција Бачка	61,6	одличан
Регионална развојна агенција Срем	75,6	одличан
Регионална развојна агенција Подриња, Подгорине и Рађевине	46,5	врло добар
Регионална развојна агенција Златибор	72,3	одличан
Агенција за регионални развој Расинског округа	55,8	одличан
Регионална развојна агенција Браничево – Подунавље	44,2	врло добар
Регионална агенција за економски развој Шумадије и Поморавља	66,7	одличан
Центар за развој Јабланичког и Пчињског округа	67,7	одличан
Регионална развојна агенција Југ	62,3	одличан
Регионална агенција за развој источне Србије РАРИС	48,7	врло добар
Регионални центар за друштвено економски развој Банат	106,7	одличан
Регионална развојна агенција Панонрег	57,3	одличан
Регионална агенција за просторни и економски развој Рашког и Моравичког округа	78,7	одличан
Регионална развојна агенција Санцака	49,1	врло добар
Регионална развојна агенција Јужни Банат	82,6	одличан
Регионална развојна агенција Пчињског округа	44,5	врло добар

Остале активности

- Учешће у раду четири Заједничке радне групе за програмирање на територији обухваћеној ИНТЕРРЕГ програмом – Бугарска, Румунија, Мађарска и Хрватска;
- Учешће у раду Управног одбора Програма за локални развој – ЕУ ПРО;
- Унос података у Регистар мера и подстицаја од значаја за регионални развој;
- Учешће у раду Радне групе и Комисије за доделу бесповратних средстава по Програму подршке малим предузећима за набавку опреме у 2022. години;
- Учешће у раду Радне групе за спровођење Програма подршке привредним друштвима за промоцију извоза;
- Учешће у раду Радне групе за спровођење Програма подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача мултинационалних компанија у 2022. години;
- Учешће у раду Радне групе за израду и праћење Акционог плана запошљавања у Републици Србији за период 2024. до 2026. године;

- Учешће у раду Савета за запошљавање града Београда;
- Праћење и координирање рада мреже АРРА.

VI Извештај о раду Сектора за планирање и анализу

Одељење за извештавање и аналитику

Одељење за извештавање и аналитику обавља послове прикупљања податка и израду анализа за потребе унапређења политика привредног и регионалног развоја. У настојању да обезбеди приступ подацима и прикупи их на адекватан начин, односно у задовољавајућим форматима, Одељење је остварило интензивну међуинституционалну сарадњу како на републичком тако и на регионалном нивоу. Такође, у оквиру евалуације програма и пројеката Одељење хоризонтално сарађује са свим секторима Агенције.

У 2023. години настављене су активности на прикупљању различитих података од институција на републичком нивоу и то: Министарства привреде, Агенције за привредне регистре (АПР), Републичког завода за статистику (РЗС), Народне банке Србије (НБС), Управе царина (УЦ), Централног регистра обавезног социјалног осигурања (ЦРОСО), локалних самоуправа и др. На основу прикупљених и обрађених података припремљени су бројни извештаји и приказани резултати привредне сарадње Републике Србије са различитим државама, као и различити типови извештаја о стању директних инвестиција у Србији.

У 2023. години у Одељењу су прикупљани, систематизовани и обрађивани подаци у вези са актуелним тржишним трендовима и кретањима у земљи и иностранству и подаци које су од значаја како за извоз тако и за инвеститоре (подаци се односе на директна улагања, спољнотрговинску размену, учешће у БДП-у, продуктивност рада, стопе незапослености, зараде, девизне курсеве, порезе и сл.).

Такође, у Одељењу за извештавање и аналитику су се редовно обављале и активности везане за односе с јавношћу.

Извештавање

Одељење за извештавање и аналитику у циљу унапређења припреме информација и извештаја о директним инвестицијама редовно ажурира податке на Порталу Агенције у делу директних инвестиција. На Порталу се ажурирају подаци о директним инвестицијама, како подржаним подстицајима, тако и оних који нису подржани подстицајима. Подаци се редовно ажурирају из више извора и то: табела Министарства привреде о реализацији уговора о подстицајима, подаци ЦРОСО о броју запослених на задњи дан у месецу, подаци прикупљени од стране јединица локалних самоуправа и из званичних извора.

У Одељењу се редовно припремају извештаји/брифови разврстани према типу на:

- извештаје о билатералној економској сарадњи са одређеним земљама, који се припремају како за сопствене потребе, тако и за потребе надлежног и других министарстава, као и других институција (Кабинета премијера и председника Републике Србије). У оквиру ових извештаја се обрађује посебно спољнотрговинска размена, а посебно област улагања, а у циљу препознавања неискоришћених потенцијала у оквиру економске сарадње са земљама. Сектор за међународну сарадњу припрема обједињени преглед сарадње, док Одељења за извештавање и аналитику припрема информације о улагањима. У току 2023. године припремљено је 220 извештаја о улагањима;

- кратке привредне информације о локалним самоуправама и компанијама постојећим и/или потенцијалним улагачима у Србију. У току 2023. године припремљено је укупно 280 информација (220 о компанијама и 60 о локалним самоуправама);
- преглед пројеката како подржаних, тако и неподржаних подстицајима по административним областима Републике Србије. У току 2023. године је припремљено 65 извештаја;
- информације о страним директним улагањима у Србију – укупно, по земљама, и/или по секторима за потребе како државних институција, Привредне коморе Србије, медија (најчешће по основу Захтева за информацијама од јавног значаја). У току 2023. године је припремљено 30 извештаја;
- информације о почетку изградње и отварањима/почетку рада по основу пројеката директних улагања у Србији, те сходно томе, и израда мапе улагања;
- извештавања за потребе међународних консултантских кућа и организација у вези са страним директним улагањима у Србији, активностима Агенције с тим у вези, те напретку и рангирању Србије у наведеној области;
- извештавање по основу напретка у реализацији активности везаних за Годишњи извештај Европске комисије о напретку, у делу економских критеријума;
- комуникација и припрема информација по основу упита медија, као и припрема информација за потребе медијских и/или осталих јавних наступа представника Агенције, али и осталих надређених државних институција.

Табеларни приказ:

Тип извештаја	Урађено у 2023. години
Информације о улагањима за потребе извештаја о билатералној економској сарадњи	220
Привредне информације о локалним самоуправама и компанијама постојећим и/или потенцијалним улагачима у Србију	280
Преглед пројеката како подржаних, тако и неподржаних подстицајима по административним областима Републике Србије	65
Информације о страним директним улагањима у Србију – укупно, по земљама, и/или по секторима за потребе како државних институција, ПКС, медија (најчешће по основу Захтева за информацијама од јавног значаја)	30
Информације о почетку изградње и отварањима/почетку рада по основу пројеката директних улагања у Србији, те сходно томе, и израда мапе улагања	Ажурирање по потреби

Анализе

Одељење за извештавање и аналитику је припремило више анализа у области привредног и регионалног развоја и то:

- Анализе инвестиција подржаних и неподржаних подстицајним средствима у различитим временским периодима/обухватима по различитим задатим критеријумима (број пројеката, вредност инвестиција, вредност подстицаја, број радних места, делатност/индустрија, општина реализације пројекта) у складу са потребама;
- Прикупљање и анализа статистичких података за потребе одговора на упите разних институција;
- У сарадњи са Сектором за подршку МСП креиран је упитник и апликација на Порталу за прикупљање података о евалуацији и задовољству корисника Програма подршке

привредним друштвима за улазак у ланце добављача МНК, а све у циљу даље евалуације и сагледавања остварених резултата Програма. Припремљена је анализа остварених резултата на основу прикупљених података;

- За потребе сагледавања остварених резултата и планирања новог програма и буџета урађена је Анализа реализације Програма подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача МНК 2019-2022;

- За потребе сагледавања остварених резултата и планирања новог програма и буџета урађена је Анализа реализације Програма подршке привредним друштвима за промоцију извоза 2020-2021;

- За потребе планирања нових програма Агенције урађена је Анализа сектора и области делатности који су доминантно заступљени у оквиру програма ланци добављача, подршка извозу и подршка набавци опреме;

- За потребе припреме новог програма подршке извозу припремљена је Анализа извозних перформанси прерађивачке индустрије у РС у 2023. години;

- За потребе припреме новог програма подршке привредним друштвима за упознавање принципа пословања у међународним ланцима вредности припремљена је анализа базе корисника програма опрема по постојећим критеријумима селекције кандидата за програме подршке ланцима добављача, у циљу идентификовања броја потенцијалних корисника програма;

- За потребе Радних група за спровођење контроле формалне исправности припремане су анализе података подносиоца пријава о испуњености критеријума програма, пројекцији буџета укупно и по појединачним корисницима максимални ниво средстава који може бити одобрен, укрштање са листама остварених бодова и формирање ранг листа, као и укрштање са подацима о ограничењима нивоа коришћења средстава и други прегледи на захтев радних група.

Евалуација програма Агенције

Евалуација програма Агенције припрема се и ради у форми 4 типа извештаја који се генеришу по основу програмиране обраде података и то: Ex post евалуација корисника програма, Ex post евалуација програма, Извештај о мониторингу корисника програма, Извештај о мониторингу програма. У извештајима се анализирају подаци за програме (пре и после програма), као и за сродну групу и врши се поређење корисника и сродне групе. Извештаји садрже обраду следећих кључних података и индикатора и то: основне карактеристике програма (буџет, број пријава, број корисника, тип корисника, број сајмова и сл.), основни показатељи стања у привреди РС (БДП, стопа раста извоза, курс ЕУР), анализа пословних перформанси корисника, показатељи оствареног извоза, показатељи раста остварених прихода, показатељи профитабилности и ефикасности, показатељи раста броја запослених и зарада, показатељи раста основних и обртних средстава и инвестиција, показатељи задужености. За потребе аутоматизације ажурирања података у евалуационим извештајима, успостављена је међуинституционална сарадња ради прикупљања биланса и податка о извозу и увозу привредних субјеката. Редовно се врши учитавање података преузетих од АПР из завршних финансијских извештаја привредних субјеката, као и од ПКС који преузима и обрађује податке Управе царина, а затим нам исте доставља да синхронизујемо и ажурирамо базу.

У 2023. години су комплетирани и испоручени менаџменту Агенције на даље сагледавање Извештаји о накнадној анализи ефеката програма Агенције који су расписани 2018-2019. године. Извештаји су постављени и у интерној бази на шерду у фолдеру Евалуација. Евалуациони извештаји су урађени за следеће програме: Промоција домаћих компанија на сајмовима и конференцијама у иностранству у оквиру националних штандова у 2018. години; Програм интернационализације МСП у 2019. години (Национални штандови 2019); Програм

подршке интернационализацији МСП кроз индивидуално учешће на међународним сајмовима у иностранству 2019. године; Програм подршке секторима прерађивачке индустрије у 2019. години (4 сектора); Програм подршке дигиталној трансформацији ММСП у 2019. години; Програм подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача мултинационалних компанија у 2019. години.

Промотивни садржаји

У Одељењу се обављају маркетиншке активности усмерене ка промовисању пројеката и циљева Агенције.

Активности се односе на развој маркетиншке стратегије, истраживање и прикупљање података, креирање кампања (креирање реклама, садржаја на друштвеним медијима, брошура и других промотивних материјала), управљање друштвеним медијима и онлине присуство, припрему догађаја и промоција, као и анализу резултата.

Активности у 2023. години обухватају:

- Унапређење и ажурирање постојећих промотивних материјала Агенције и то:
 - брошура „*Why invest in Serbia*“ на енглеском језику, као основна брошура о инвестиционим потенцијалима и условима улагања у Србији, коју поред Агенције користе и друге државне институције. Осим на енглеском језику, припремљене су и брошуре на кинеском и италијанском језику;
 - презентација „*Why invest in Serbia*“ на енглеском и кинеском језику;
 - секторске презентације, као и пратећи материјали постојећих брошура, односно презентација сектора дрвне, прехранбене, аутомобилске и електронске индустрије.
- Израда различитих промотивних садржаја за потребе Агенције и то:
 - израда промотивног и рекламног материјала за потребе програма/пројеката које реализује Агенција (израда графичког и видео материјала за потребе пројекта подржаног од стране Организације за храну и пољопривреду Уједињених нација (*FAO*) и Европске банке за обнову и развој (*EBRD*), *Automotive Cluster Serbia*, “Кратки водич кроз ЕСГ“ у оквиру пројекта „Промоција одрживих инвестиција“, који спроводи Програм Уједињених нација за развој (*UNDP*) у партнерству са Владом Републике Србије, и уз подршку Фонда Уједињених нација за мир и развој (*UNPDF*) и Одељења Уједињених нација за економска и социјална питања (*DESA*));
 - израда промотивног и рекламног материјала за потребе наступа Агенције на међународним сајмовима (Сајам привреде у Мостару, *China International Fair for Investment & Trade - CIFIT*, *Global Automotive Components and Suppliers Expo – GACS*, *GITEX*);
 - израда рекламног материјала намењеног промоцији агенције (*Automotive News Europe*, *Poslovni skok*, *RealEstate Magazin*, *Carleton International - Die Welt*)
 - израда промотивног и рекламног материјала за потребе интернет страница Агенције.
- Израда идејног решења штанда, припрема дизајна (графике) штанда, као и пратећег и промотивног материјала за потребе наступа на сајму *Global Automotive Components and Suppliers Expo – GACS*.
- Припрема материјала за штампу (визит карте, брошуре, блокови, кесе, фасцикле, планери, *Roll-up*-ови), као и комуникација са фирмом задуженом за израду готовог материјала.

- Рад на унапређењу и ажурирању садржаја интернет странице Агенције, координисање техничких и дизајнерских измена на интернет страници, комуникација са фирмом задуженом за одржавање интернет странице.
- Израда садржаја намењених профилима Агенције на друштвеним мрежама; Коришћење друштвених мрежа као методе директне комуникације са заинтересованом јавношћу и повећања видљивости Агенције.
- Предлагање, координирање и спровођење активности у вези са промоцијом активности Агенције и њених програма.
- Креирање саопштења, вести и других објава у вези са активностима Агенције, као и пласирање истих на интернет страници Агенције и налозима на друштвеним мрежама.
- Свакодневно праћење медијских објава - домаћи и страни *press clipping*.

Табеларни приказ:

Израда презентација и брошура	44
Израда графичких елемената	31
Припрема материјала за штампу	23
Прикупљање и обрада података	8
Израда образаца, докумената и извештаја	66
Израда рекламног материјала (графички и видео материјал)	16
Измене на интернет презентацији (постављање докумената, објављивање вести, измена садржаја страница, постављање нових страница)	241
Објава садржаја на <i>LinkedIn</i> страни Агенције	80
Објава видео садржаја на <i>Youtube</i> страници Агенције	2
Праћење и ажурирање података за потребе општинских и секторских презентација	на месечном нивоу

Учешће у радним групама

Запослени у Одељењу учествују у раду радних група Агенције и то:

- Радна група за спровођење поступка контроле формалне исправности поднетих пријава и обављања административно-техничких послова у оквиру Програма подршке привредним друштвима за промоцију извоза 2021;
- Радна група за спровођење поступка дијагностике, оцењивања пословних перформанси, контроле спровођења мера интервенције и унапређења Програма подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача МНК 2021;
- Радна група за спровођење поступка дијагностике, оцењивања пословних перформанси, контроле спровођења мера интервенције и унапређења Програма подршке привредним друштвима за промоцију извоза 2021;
- Радна група за спровођење Програма подршке привредним друштвима за промоцију извоза 2022;

- Радна група за спровођење Програма подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача МНК у 2022. години.

Одељење за финансијску анализу инвестиционих пројеката

У 2023. години у Одељењу за финансијску анализу инвестиционих пројеката обављани су следећи послови:

- Финансијска анализа инвестиционих пројеката и учешће у припреми предлога за Савет за економски развој. За потребе Сектора за стратешка улагања и радне групе за реализацију пројеката код којих се врши запошљавање до 100 нових запослених, вршена је провера бонитета потенцијалних улагача и са њима повезаних лица, у циљу утврђивања инвестиционе способности потенцијалног улагача, како би се избегло улагање ресурса у рад са улагачима који не поседују финансијску способност за извршење представљеног инвестиционог пројекта. Уредно је проверавана величина, ликвидност, пословна стабилност привредних друштава, повезаност друштава али и репутација улагача. Одељење је учествовало у изради предлога за Савету за економски развој у делу финансијске анализе пословања улагача, корисника као и групе којој припадају и са њима повезаним правним лицима. Такође је у оквиру предлога за Савету за економски развој анализирано економске показатеље из пословног плана улагача. Исто тако, запослени у Одељењу су учествовали у контроли предлога висине подстицаја заједно са саветницима Сектора за стратешка улагања и правним саветницима.
- У 2023 години Одељење за финансијску анализу је анализирано пословање улагача, корисника и групе повезаних лица за 37 пријаве, односно 37 анализа пословања које се односе на Улагача, 8 анализа пословања Корисника и 18 анализа пословања Групе као и 3 анализе пословања компанија које су наведене као извори финансирања пројекта. Такође, поред наведених анализа пословања, анализирано је 37 пословних планова за потребе предлога који се доставља Савету за економски развој. Поред пријава које су биле комплетне, Одељење за финансијску анализу радило је прелиминарну анализу пословања компанија и са њима повезаних лица, које су поднеле писмо о намерама или су се обратиле Агенцији са циљем добијања индикативне понуде.
- Одељење је учествовало у припремању генеричких секторских одговора на упите улагача из области рада Одељења, у сарадњи са Сектором за стратешка улагања.
- Саветници за финансијску анализу су заједно са саветницима Сектора за стратешка улагања, Сектора за организоване индустријске зоне и правним саветницима, активно учествовали на састанцима и пружали интензивну саветодавну помоћ и подршку улагачима, како на актуелним, тако и на потенцијалним инвестиционим пројектима.
- На основу доступних алата пратило се пословање улагача у току и након истека гарантованог улагања и запослености у циљу антиципирања ризика промене одлуке улагача о даљем пословању у Републици Србији.
- Одељење за финансијску анализу активно је учествовало у изради прописа, подзаконских аката из свог делокруга рада, као и у давању предлога приликом израде

прописа, образаца пријаве, као и инструкцијама за израду бизнис плана у делу који је потребан за финансијску оцену инвестиционих пројеката.

- Поред наведеног одељење је анализило трендове привлачења директних улагања, те у складу са потребама тржишта и стратегијом развоја привреде у Републици Србији, прикупљало информације за потребе имплементације нових програма, који имају за циљ да позитивно утичу на развој домаће економије.
- Одељење је у складу са Уредбом о условима и начину привлачења директних инвестиција („Сл. гласник РС“, бр. 110/2016) пратило и у току 2023. године, извршење уговорне обавезе за све кориснике средстава подстицаја који су закључили уговор са Агенцијом под условима прописаним овом уредбом. Сходно наведеном, саветници Сектора за планирање и анализу, заједно са саветницима Сектора за стратешка улагања и правним саветницима, уредно су контролисали извршења уговорних обавеза на основу достављених ревизорских извештаја, којима корисници потврђују усаглашеност са свим одредбама уговора и података из Централног регистра обавезног социјалног осигурања. Код уговора који су на снази, предузете су и одређене мере као што је раскид уговора. Корисницима који су изашли из мониторинга и који су доставили ревизорске извештаје којима се потврђује да су све одредбе уговора испоштоване, враћена су средства обезбеђења.
- **Радна група за реализацију пројеката код којих се врши запошљавање до 100 нових запослених.** Руководилац Одељења за финансијску анализу као координатор Радне групе и саветници Одељења за финансијску анализу у Сектору за планирање и анализу, заједно са саветницима Сектора за стратешка улагања и правним саветницима, били су анагажовани на обављању радних задатака, односно предузимања свих неопходних радњи комуникације и сарадње са улагачима у циљу закључења уговора о додели средстава подстицаја, пружању одговора на упите улагача, асистенцији улагачима приликом припреме документације, изради текста нацрта уговора о додели средстава подстицаја, провери бонитета потенцијалног улагача као и групе повезаних лица, утврђивању испуњености услова за доделу средстава на основу пријаве за доделу средстава, стручној анализи инвестиционих пројеката према прописаним критеријумима, прикупљању потребних података од надлежних институција НСЗ, ЦРОСО, стручној анализи бизнис планова потенцијалних улагача, утврђивањеу врсте и висине средстава која се могу у складу са уредбама доделити, припреми предлога и документације за Савет за економски развој, изради закључака о одбијању или одбацивању пријаве, праћењу динамике реализације инвестиционог пројекта у току реализације инвестиционог пројекта, уношење и уредно ажурирање података у базу података/инвестиција ЦРМ, извештавању руководства и екстерних корисника о реализацији инвестиционог пројекта, припреми правилника и процедура.
- У 2023. години, радна група је реализовала 14 пројеката, у укупном износу од 178.984.883,00 евра што представља укупно инвестиционо улагање и запошљавање 493 нова радна места. Тренутно се обавља рад на већем броју пројеката, који треба да донесу нова улагања и отварање додатних нових радних места.
- Такође, чланови радне групе су у циљу презентације актуелних уредби учествовали на неколико конференција где су пред заинтересованим улагачима представили услове и могућности за остваривањем средстава подстицаја и механизме подршке за спровођење инвестиционог улагања и новог запошљавања.

VII Извештај о раду Сектора за правну подршку

Правна подршка стратешким улагањима и организованим индустријским зонама

Сектор за правну подршку је у 2023. години учествовао у припреми одговора на упите улагача и генеричких секторских одговора из делокруга послова Сектора и припреми промотивних материјала, у сарадњи се Сектором за стратешка улагања и Сектором за организоване индустријске зоне. Сваки упит представља конкретан и обиман сет питања у зависности од спецификације самог пројекта и делатности коју обавља. Велики број ових питања су генералне природе и понављају се у различитим упитима, али значајан број упита представља специфична питања везана за конкретан пројекат на која саветници из Сектора за стратешка улагања и Сектора за организоване индустријске зоне, уз консултацију са правним саветником, одговара из свог знања и искуства или врши истраживање како би пронашао адекватну информацију. Правни саветници, заједно са саветницима Сектора за стратешка улагања, учествовали су у редовном ажурирању такозваног „Info Pack“ документа на енглеском језику из делокруга послова Сектора, који садржи генералне податке о економском, пословном и пореском амбијенту, као и друге информације које представљају одговоре на најчешћа питања улагача.

Правни саветници, заједно са саветницима Сектора за стратешка улагања, пружали су саветодавну помоћ и правну подршку улагачима, како на актуелним, тако и на потенцијалним инвестиционим пројектима. Развој потенцијалног инвестиционог пројекта се прати и приказује кроз седам различитих фаза у којима правни саветници активно учествују и пружају подршку Сектору за стратешка улагања.

Сектор је у току 2023. године, заједно са Сектором за стратешка улагања, сарађивао са државним органима и организацијама и носиоцима јавних овлашћења, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе, ради обезбеђивања услова за примену Закона о улагањима и других прописа којима се уређују питања од значаја за унапређење привредног развоја и улагања; праћење примене Закона о улагањима и предлагање одговарајућих мера; обављање стручних и административно-оперативних послова у вези са пројектима привлачења директних улагања и праћење њихове реализације у складу са Законом о улагањима и другим позитивно правним прописима; давање стручне и саветодавне подршке привредним друштвима и предузетницима; као и други послови дефинисани одредбом члана 36. став 1. Закона о улагањима и другим релевантним прописима.

Додела подстицаја представља могућност улагача да свој пројекат реализује уз доделу државне помоћи. Реч је о опцији коју улагач може искористити уколико је спреман да прихвати обавезе које проистичу из таквог уговорног односа. Битно је нагласити да Агенција пружа подршку како улагачима који намеравају да свој пројекат реализују без било каквих подстицаја, тако и са улагачима који намеравају да аплицирају за доделу државне помоћи. Услови и критеријуми доделе државне помоћи регулисани су Законом о улагањима (*„Сл. гласник РС“*, бр. 89/2015 и 95/2018) и пратећим подзаконским актима, односно шемама државне помоћи а који су усклађени са правилима за доделу државне помоћи. У току 2023. године биле су на снази следеће шеме за доделу државне помоћи:

- Уредба о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања (*„Службени гласник РС“*, бр. 1/2019, 39/2023 и 43/2023);
- Уредба о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања у области производње прехранбених производа (*„Службени гласник РС“* бр. 1/2019, 23/2023 и 39/2023);

- Уредба о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања у сектору услуга хотелског смештаја („Службени гласник РС“ бр. 33/2019, 42/2019, 18/2022 и 103/2023)
- Уредба о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања у аутоматизацију постојећих капацитета у области прехранбене индустрије („Сл. гласник РС“, бр. 46/2021)
- Уредба о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања у аутоматизацију постојећих капацитета и иновацију („Сл. гласник РС“, број 18/2022 и 89/2023)

Поступајући сагласно означеним прописима, запослени у Сектору за правну подршку су активно учествовали у поступцима доделе средстава подстицаја за реализацију потенцијалних инвестиционих пројеката, који укључују у последњој фази и закључење уговора са корисницима средстава. Активности су обухватале саветодавну подршку у административним активностима које је улагач у обавези да предузме, учешће у преговорима око усаглашавања текста нацрта уговора, израду нацрта уговора, те контролу формалне исправности документације које су улагачи достављали у поступку аплицирања за доделу средстава подстицаја.

Као резултат описаних активности, током 2023. године донете су одлуке о закључењу 36 уговора о додели средстава подстицаја који би у наредним годинама требало да доведу до улагања у висини од 722.503.754,00 евра, као и до запошљавања 7027 нових радника. У следећој табели дат је приказ пројеката за које су на седницама Савета за економски развој донете одлуке о додели подстицаја и који су или би требало да резултирају закључењем уговора о додели средстава подстицаја, према шемама државне помоћи:

Назив шеме	Број донетих одлука о додели подстицаја	Висина улагања	Број нових запослених лица	Висина подстицаја
Уредба о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања	22	€ 531,806,581	6,542	€ 103,694,699.50
Уредба о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања у области производње прехранбених производа	7	€ 72,556,515	375	€ 20,310,085
Уредба о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања у сектору услуга хотелског смештаја	2	€ 88,361,368	110	€ 14,956,137
Уредба о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради	4	€ 9,990,000	0	€ 1,998,000

привлачења директних улагања у аутоматизацију постојећих капацитета у области прехранбене индустрије				
Уредба о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања у аутоматизацију постојећих капацитета и иновацију	2	€ 19,789,290	0	€ 4,947,323
Укупно	37	€ 722,503,754	7,027	€ 145,906,244.50

Табела 3 – Преглед пројеката којима су одобрена средства подстицаја по шемама државне помоћи у току 2023. године

Вршење стручних и административних послова Савета за економски развој

Савет за економски развој је образован Законом о улагањима и чине га министар надлежан за послове привреде, министар надлежан за послове финансија, министар надлежан за послове рада и запошљавања, представник Привредне коморе Србије и директор Агенције. Сектор је, преко Одељења за правну подршку ССУ и СОИЗ, у току 2023. године обављао административно-техничке и стручне послове за Савет за економски развој у вези пројеката привлачења директних инвестиција и улагања. Наведене послове превасходно је чинила припрема материјала за одлучивање на седницама Савета, припрема одлука, записника са одржавних седница, припрема позива за одржавање седница, као и друге пратеће активности. У 2023. години одржано је укупно 7 седница Савета за економски развој, од 61. закључно са 67. седницом од његовог оснивања. Ове активности су резултирале доношењем 37 одлука о додели подстицаја у 2023. години, али и већег броја анекса уговора који су закључени у претходном периоду. Рад на припреми документације за анексирање постојећих уговора реализован је у сарадњи са Министарством привреде.

Правно саветовање по питању споразума са улагачима

Правно саветовање по питању споразума са улагачима Агенција је у посматраном периоду кроз Сектор пружала правну подршку, пре свега Министарству привреде, али и другим државним органима по питању свих облика споразума са улагачима, пре свега меморандума о разумевању, оквирних уговора и уговора о подстицајима, све у складу са законима, уредбама и другим актима којима су дефинисани облици подстицања улагања. У Сектору су израђени нацрти за све уговоре о додели средстава подстицаја, као и неколико меморандума о разумевању који су закључени са потенцијалним улагачима. Такође, у оквиру Сектора су спровођене активности на закључењу уговора о неоткривању информација. Додатно, правни саветници су заједно са инвестиционим саветницима и Сектором за ОИЗ активно учествовали у преговорима, као и у изради финалног текста нацрта уговора који ће се закључити са улагачем, те пружали правне савете поводом правних питања која би се јављала, како у фази припреме за имплементацију инвестиционих пројеката, тако и у свим каснијим фазама, а све у складу са позитивноправним прописима и овлашћењима. Поред тога, правни саветници били су ангажовани и на осталим упитима који нису финализовани кроз уговоре о додели средстава подстицаја, односно који су се односили и на питања са којима су се улагачи сусретали, а у вези привлачења нових улагања и ефикасније имплементације инвестиционог пројекта. Такође, запослени у Сектору били су

укључени и у процес провере пријава за доделу средстава подстицаја и документације која се доставља уз пријаву, у погледу правне исправности истих. У 2023. години закључена су три меморандума о разумевању. Такође, започете су активности на меморандумима о разумевању са неколико потенцијалних улагача, за које се очекује да ће у току 2024. године бити закључени.

Током последњих година примећена је тенденција закључивања уговора о неоткривању информација. Један број улагача у поступку селекције земаља за реализацију свог инвестиционог пројекта очекује да њихов поступак испитивања тржишта остане у тајности, и да о томе информације имају само они запослени у Агенцији који су непосредно ангажовани на пројекту. У току 2023. године закључено је више оваквих уговора.

Такође, правни саветници Сектора су, по потреби, учествовали у изради неопходних аката, уговора и споразума из надлежности Сектора за међународну сарадњу.

Правна анализа инвестиционих пројеката

Сектор је у 2023. години учествовао у изради правне анализу инвестиционих пројеката, те у сарадњи са Сектором за стратешка улагања и Сектором за планирање и анализу и у припреми предлога висине подстицаја за Савет за економски развој, из делокруга послова Сектора. Поред тога, правни саветници задужени су и за израду обавештења улагачу о висини подстицаја које ће Агенција предложити Савету за економски развој, сагласно предлогу висине подстицаја.

Улагања у складу са Уредбом о условима и начину привлачења директних инвестиција („Сл. гласник РС“, бр. 110/2016)

Правни саветници су, заједно са саветницима Сектора за стратешка улагања и Сектора за планирање и анализу, радили на контроли извршења уговорних обавеза код уговора који су закључени у складу са Уредбом о условима и начину привлачења директних инвестиција којом је било прописано да се ради реализације инвестиционих пројеката који се спроводе у складу са овом уредбом, а код којих је планирано запошљавање до 100 лица, средства опредељена Решењем о употреби средстава текуће буџетске резерве 05 Број: 401-12547/2016 од 26. децембра 2016. године у висини 420.000.000 динара, преносе Агенцији. У складу са наведеним, а по основу закључених уговора о додели подстицаја са привредним друштвима, Агенција је и у току 2023. године радила на контроли извршења уговорних обавеза.

Сарадња са организацијама из других земаља

Агенција је током претходних година потписала више споразума о сарадњи са институцијама из других земаља које се баве улагањима. У вези са тим, између Агенције и NEPA Hungarian Export Promotion Agency Nonprofit Private Company Limited by Shares, 2019. године и 2020. године закључени су Меморандуми о разумевању поводом реализације програма „Western Balkans Investment Scheme“ и програма „Foreign Market Growth Incentive“, а на основу којих је настављена сарадња две агенције и у току 2023. године.

Правна подршка програмима МСП

Сектор је у 2023. години учествовао у изради и реализацији програма подршке МСП, у циљу да се у што већој мери реализују потенцијалне интеграције привредних друштава у систем набавки МНК и унапреде пословне перформансе постојећих и потенцијалних добављача у складу са потребама купаца, као и ради повећања обима извоза микро малих и средњих предузећа на нова тржишта и повећања њихове конкурентности на иностраним тржиштима. Такође, Сектор је учествовао и у изради и спровођењу програма који се реализују у сарадњи са надлежним министарством, међународним финансијским организацијама, развојним агенцијама и слично.

Израда и реализација програма подршке МСП обухвата учествовање у изради програма подршке МСП као и припадајућих упутстава за њихово спровођење, сачињавање релевантних одлука, уговора, анекса уговора као и других аката који се доносе у поступку спровођења програма подршке МСП. Такође, Сектор за правну подршку је пружао саветовавну помоћ Сектору за подршку МСП у вези са предузимањем правних радњи по основу налаза извршених контрола. Коначно, Сектор је учествовао у праћењу испуњења уговорних обавеза из свих уговора закључених са корисницима припадајућих програма ради успешне реализације циљева свих програма подршке МСП.

Учешће у изради прописа, праћење прописа и анализа и припрема анализа ефеката прописа

Правни саветници, току свог редовног рада, наставили су да учествују у изради и праћењу прописа и припреми анализа ефеката које имају утицаја на промоцију улагања у Републици Србији, а нарочито у области прописа којима се уређује улагање, државна помоћ, право привредних друштава, планирање и изградња, јавна својина, радни односи, енергетика, порески систем, царински систем и билатералних и мултилатералних трговинских односа.

Учешће у нормативним активностима

Имајући у виду да Агенција прати примену Закона о улагањима и предлаже одговарајуће мере у сарадњи са представницима Министарства привреде, Сектор је учествовао у изради предлога нових или измена постојећих уредаба и достављана су мишљења и коментаре на предлоге прописа сагласно важећим прописима.

VIII Извештај о раду Сектора за заједничке послове

Сектор за заједничке послове је током 2023. године успешно реализовао све правне, финансијске и друге послове подршке неопходне за рад и несметано функционисање Сектора и Агенције у целини, од којих су најважнији:

Радноправни послови

Примена законских прописа у области рада и радних односа, израда појединачних аката о правима и обавезама запослених у вези са радом (уговори о раду, понуде за закључивање анекса уговора, анекси уговора о раду, решења о годишњим одморима, плаћеним и неплаћеним одсуствима, уговори о привременим и повременим пословима, обавештења о остваривању права на случај незапослености, потврде.....), правни послови у вези са пријемом у радни однос и остваривањем права из радног односа за новозапослене, послови из области пензијско-инвалидског и здравственог осигурања.

Успешно је спроведен поступак за попуњавање пет радних места на неодређено време према спроведеном јавном конкурсном поступку.

Укупан број запослених у 2023. години је био 73 закључно са 31.12.2023. године, од којих 5 на одређено време.

Једно лице је ангажовано по основу уговора о привременим и повременим пословима.

Послови јавних набавки и остали правни послови

1. Праћење примене прописа из области јавних набавки, финансија и других прописа неопходних за рад Сектора, давање објашњења и мишљења у вези са спорним питањима из делокруга рада Сектора;
2. Учесће у изради Годишњег програма рада Агенције;
3. Израда годишњег Плана јавних набавки, укључујући и две измене Плана јавних набавки, које су објављене на Порталу јавних набавки и интернет страници Агенције.

Израда планова и измена планова набавки на које се не примењује Закон о јавним набавкама.

У 2023. години успешно су спроведени следећи поступци јавних набавки:

- 1 отворени поступак јавне набавке добара и
- 7 отворених поступака јавних набавка услуга.

Обушављена су 3 поступка јавних набавки, и то 1 отворени поступак јавне набавке услуга, јер су све понуде у поступку биле неприхватљиве, 1 отворени поступак јавне набавке добара јер није пристигла ниједна понуда и 1 отворени поступак јавне набавке добара јер су све понуде у поступку биле неприхватљиве.

Поред успешно спроведених и обушављених поступака јавних набавки, крајем 2023. године покренут је и 1 поступак јавне набавке услуга чије спровођење је настављено у 2024. години.

Годишњи извештај о набавкама на које се закон не примењује за 2023. годину објављен је на Порталу јавних набавки у складу са законом одређеним роком.

4. Израђени су следећи општи акти Агенције усвојени од стране Управног одбора:

- Правилник о набавкама унутар Развојне агенције Србије,
- Правилник о изменама и допунама Правилника о набавкама унутар Развојне агенције Србије и
- Правилник о евидентирању присуства запослених на раду у Развојној агенцији Србије
- Правилник о раду.

5. Припрема предлога и израда уговора из надлежности Сектора, као и сарадња у изради уговора из надлежности других организационих јединица Агенције;

6. Израда одлука и решења о формирању радних група и тимова;

7. Израда дописа и одговора на дописе;

8. Поступање по захтевима за приступ информацијама од јавног значаја;

9. Редовно ажурирање и објављивање Информатора о раду;

10. Припрема нацрта одлука и остале потребне документације за рад Управног одбора и организацију седница, комуникација са члановима Управног одбора;

11. Израда Упутства за рад комисије за попис имовине и обавеза, Одлуке о спровођењу пописа и образовању комисија као и Плана рада комисија;

12. Активности у циљу спровођења поступка отуђења 4 службена возила;

13. Праћење судских спорова Агенције;

14. Сарадња са ангажованим привредним субјектима у области провере безбедности на раду и редовне контроле заштите од пожара.

15. Државна ревизорка институција у току 2023. године извршила је ревизију правилности пословања Агенције у делу који се односи на јавне набавке за 2021. и 2022. годину и зараде, накнаде зарада, накнаде трошкова и друга примања запослених за 2022. годину. Током ревизије вршена је анализа прописа који уређују јавне набавке и зараде, накнаде зарада, накнада трошкова и друга примања запослених у Агенцији, анализа интерних аката Агенције којима су уређене јавне набавке и зараде, накнаде зарада, накнада трошкова и друга примања запослених у Агенцији, испитивање активности, одлука Агенције у вези са правилности пословања Агенције које се односи на јавне набавке и обрачун и исплату зарада, накнада зарада, накнада трошкова и друга примања запослених у Агенцији. Након извршене ревизије утврђене су одређене неправилности пословања, укупно 16, и то седам неправилности Приоритета 1 и девет неправилности Приоритета 2. У складу са датим ДРИ препорукама, Агенција је отклонила утврђене неправилности и у задатом року сачинила и предала Државној ревизорској институцији Извештај о отклањању неправилности Приоритета 1 и Акциони план за отклањање неправилности Приоритета 2.

Финансијски послови

1. Израда Финансијског плана за 2023. годину, две измене и допуне Финансијског плана за 2023. годину и израда Финансијског плана за 2024. годину;

2. Активности у вези са организовањем годишњег пописа и активности после завршеног пописа;

3. Обрачун годишњег бруто прихода за све запослене у Агенцији у 2022. години, као и за сва лица ангажована уговором о делу, уговором о привременим и повременим пословима, уговором о ауторском делу и достављање потврда свим радно ангажованим лицима у 2022. години-образац ППП-ПО;

4. Састављање финансијског извештаја за 2022. годину и финансијског извештаја за статистичке потребе;

5. Активности подршке током редовне екстерне ревизије финансијских извештаја Агенције за 2022. годину и припрема за усвајање Извештаја независног ревизора од стране Управног одбора;

6. Учешће у изради извештаја о реализацији уредби Министарства привреде из 2022. године;

7. Обрачунавање зарада и накнада зарада запослених, обрачунавање накнада по осталим уговорима, као и накнада за чланове Управног одбора, обрачунавање и исплате накнада за превоз запослених;

8. Обрачунавање и електронско подношење пореских пријава - Систем обједињене наплате за свих 12 месеци 2023. године;

9. Израда и предаја РФЗО-у захтева за рефундацију по основу трудничког, породилског и боловања ради неге детета старости до три године за свих 12 месеци;

10. Књижење свих пословних промена, вођење главне и помоћних књига за 12 месеци 2023. године;
11. Контрола налога за исплату по основу свих програма и пројеката Агенције, исплата и вођење аналитичке евиденције свих програма и пројеката Агенције, учешће у изради финалних извештаја који се достављају Министратству привреде;
12. Сарадња са Управом за трезор: достављено 12 месечних извештаја у Регистар запослених;
13. Пријављивање и одјава запослених, предаја захтева за израду здравствених књижица;
14. Припрема документације за исплату аконтација и израда коначних обрачуна са службених путовања у земљи и иностранству.
15. Књижење налога по основу вођења евиденције и амортизације основних средстава и ситног инвентара;
16. Техничка и суштинска контрола примљених фактура и припрема за плаћање и реализацију наведених плаћања;
17. Израда и евиденција излазних фактура;
18. Сарадња са Управом за трезор: достављено 12 месечних извештаја о токовима готовине;
19. Достављање извештаја и документације по захтеву Државне ревизорске институције у оквиру спроведене ревизије правилности пословања Развојне агенције Србије која се односи на јавне набавке за 2021. годину и 2022. годину и зараде, накнаде зарада накнаде трошкова и друга примања запослених за 2022. годину.

У Београду, дана 27.02.2024. године
Број: 1-07-030-1/2024-1

ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ ОДБОРА

Др Никола Бањац